Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

1988 йил 29 июль
ЖУМА
№ 172 (4.368).

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади ◆ Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади ◆ Баҳоси 3 тийин.

Олтиариқ районидаги «Иттифоқ» колхозининг Тожибой Абдураҳимов бошлиқ бригадаси аъзолари бу йил гектаридан 35 центнердан оқ олтин етиштиришга қарор қилишган. Айни кезларда 82 гектар майдонда ғўзалар меҳр билан парваришланаяпти. Ҳозиргача олти марта комплекс ишловдан чиқарилган, уч бор озиқлантирилиб, шунча марта суғорилган ниҳоллар баравж ўсмоқда. Ҳар тупда 2—4 та тўқ кўсак, 11—13 та гул ва шона санаш мумкин.

СУРАТДА: бригаданинг илғор аъзолари Ҳафиза Каримова (чапдан), Маҳбуба Ғойибова ва Одина Даминова пайкалда

Ҳ. МЕЛИБОЕВ фотоси.

ПУДРАТ ҚЎЛ КЕЛМОҚДА

Совхозимизда ишчи кучи кам. Бригадалар пудратга ўтгач, меҳнат унумдорлиги ортди, иш сифати яхшиланди. Муҳими, ҳар ким ўзини ернинг ҳақиқий хўжайини деб ҳисобламоқда. Агар 1986 йилда хўжаликда 115 та оилавий пудрат ташкил этилган бўлса, бу йил жами майдон 254 пудратчига тақсимлаб берилди. Бунинг самараси кўзга яққол ташланмоқда: ғўзалар баравж, серҳосил, ҳар тупда беш-олтитадан бўлиқ кўсак бор. Сабаби аён: пудратчиларимиз масъулиятни чуқур ҳис этган ҳолда омилкорлик билан экинга ишлов бермоқдалар. Чопиқ, суғориш, культивация бир-бирига боғлаб ўтказилаяпти. Парваришда энг яхши кўрсаткичга эришган коллективлар ҳар ўн кунда совхоз маъмурияти, партия ва касаба союз ташкилотларининг мукофотлари билан тақдирланмоқда. Ғолибларни аниқлашда ўн кишидан иборат сифат комиссияси хулосаси инобатга олинади. Навбатдаги текширишда 3-бўлимдан Х. Чўттибоев, М. Исҳоқов ва Ю. Низомиддинов, 4-бўлимдан У. Қамбаров бошлиқ бригадаларда ниҳоллар оби-тобида парвариш қилинаётгани маълум бўлди. Бу коллективларга кўчма Қизил байроқ ва қимматбаҳо буюмлар топширилди.

Биз бу йил дала юмушларини имкони борича ёрдамчиларсиз амалга ошираяпмиз. Ўтган йили уларга 34 минг сўм пул сарфланганди, жорий йилда бу харажат иқтисод қилинмоқда. Пахтакорларимиз заҳарли дорилардан фойдаланишдан ҳам воз кечишди. Кўсак қурти, ўргимчаккана ва бошқа ҳашаротларга қарши биологик усул қўлланилаяпти. Бу ҳам иқтисодий наф келтираётир.

Совхоз маъмурияти, партия ташкилоти ғўза парваришини 10 сентябргача давом эттириш юзасидан аниқ тадбирлар ишлаб чиқишган. Улар изчил амалга оширилаяпти. Айни пайтда йиғим-теримга астойдил тайёргарлик кўрилмоқда. Пахта териш машиналари аллақачон тайёрлов чизиғига келтириб қўйилган. Ҳозирги кунда хирмонжойлар тартибга келтирилаяпти, йўллар созланмоқда. Мақсад конференция йилида ялпи ҳосилнинг асосий қисмини машиналарда саранжомлаш.

М. ОРТИҚОВ,
Ўзбекистон районидаги «Қолгандарё» совхозининг бош агрономи.

СУВЧИЛАР

Кун бўйи борлиққа олов пуркаган қуёш адл мирзатераклар ортига яширинди. Унинг ёғдуси эгатларда, сершох ғўза туплари узра ўйнарди. Пайкал оралаб келаётган эллик ёшлардаги, ўрта бўйли киши ногоҳ ўқариқ бошида тўхтади. Кетмонини ерга қўйди-да, белбоғига қистирилган қоғоздан олиб сув йўлини маҳкамлади: ариқ четини текислаб сувади. У қаддини ростлаганида, рўбарўсида ҳамкасби Раҳимжон Нурматов турарди.

— Ҳорманг, Абдуғаффор ака, — деди у. — Ишингиз пишиқ-да жуда! Деворни пардозлагандек расамадини келтирибсиз.

Шеригининг ҳазилига Абдуғаффор ака жиддий жавоб қайтарди:

— Сизга айтсам, ука, ишни пухта одам доғда қолмайди. Кейинги пушаймон — ўзингга душман деганлар. Ярим кечада тошфонар кўтариб сув беркитгандан кўра ҳозир кўнгилни хотиржам қилиб қўйганга нима етсин!

Ҳар бир инсоннинг ҳаёти ва руҳий дунёси бамисоли ўқилмаган китоб. Вақт ўтган сайин энг яқин одамлардан ҳам янги-янги хислатларни кашф қилаверасиз. Мана Раҳимжон ҳам ёш эмас, қирқни қоралаяпти. Ҳарбий хизматни ҳисобга олмаганда бутун умри пахтазор билан боғлиқ. Абдуғаффор аканинг ўзи билан бир бригадада ёнма-ён ишлаётганига ҳам йигирма йил тўлди, ҳамон ўзи билмаган, билишга улгурмаган деҳқончилик сирларини ундан ўрганади. Лекин бунинг учун асло афсусланмайди. Ота-бобоси ишини давом эттириб кам бўлгани йўқ.

Абдуғаффор Раҳимов номини Наманган районидаги «Ленинград» колхозининг Абдураҳмон Иброҳимов бошлиқ бригадасида каттаю кичик ҳурмат-эҳтиром билан тилга олади. У ўттиз икки йилдан буён ҳалол меҳнат қилиб келмоқда. Гоҳида Раҳимжон сингари шогирдлари (улар ўндан зиёд):

— Абдуғаффор ака, кетмонингизнинг сеҳри борми, қулоқни очиб қатор оралаб юришингиз биланоқ ортингиздан сув ип боғлагандек эргашади, — дея ҳазиллашади.

Шунда Абдуғаффор ака ҳам уларнинг гап оҳангига мослаб:

— Сеҳри-ку йўқ, лекин карталарнинг паст-баланди менга беш бармоғимдек аён. Қайси пайкалга сув қайси томондан тaралса, иш осон кўчишини биламан, — деб жавоб қайтаради.

...Шийпонда чироқ ёнди. Қаердадир чигирткалар басма-басига чириллашга тушди. Раҳимжонга бириктилган 8 гектар майдоннинг этак қисми нишаб бўлиб, кўпинча сув тўпланиб қоларди. Бунинг олдини олиш учун нима қилиши керак? У ҳозир устози ҳузурига маслаҳатга келганди. Жўяли фикр олгандан сўнг изига қайтди.

Абдуғаффор ака ёлғиз қолгач, оқшом пардасига бурканаётган далаларга ўйчан тикилди. Ҳа, кексалар: «Ғўза кун санайди, деҳқон меҳрини синайди» деб бежиз айтишмаган. Ҳақиқий пахтакор ғўза билан тиллашганда, унга меҳрини бағишлагандагина мўлжалдаги ҳосилга эга бўлади. Бригадада ниҳолларнинг ривожи яхши, чеканкалаш тугалланмоқда. Ҳозирдаёқ ҳар тупда 5—6 тадан бўлиқ кўсак бор. Агар суръат бўшаштирилмаса, жорий йилда 84 гектар ернинг ҳар гектаридан 38 центнердан ҳосил етиштириш юзасидан зиммага олинган юксак мажбурият албатта бажарилади. Буниси кўпроқ уларга, яъни сувчиларга боғлиқ.

О. ЖУМАНАЗАРОВ.

АГРОСАНОАТ ЯНГИЛИКЛАРИ

ҚИМНИНГ ДАЛАСИ ЯХШИРОҚ?

Чироқчи районининг «Москва» совхози далаларидаги ғўзалар яхши бўлса-да, деҳқонлар Сурхондарё областидан келган ҳамкасбларидан кўпгина қимматли маслаҳатларни олдилар.

Ғўза тупларини механизмлар ёрдамида чеканка қилишни қай тарзда самаралироқ туғаллаш кераклиги ҳақидаги маслаҳат— шулардан бирдир. Шўрчи районидаги «Ленинизм» колхозининг раиси Б. Ражабов ва «Союзхлопок» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси Сурхондарё филиалининг директори А. Авлиёқулов шу ҳақда сўзлаб бердилар.

Қўшни областдан келган текширувчилар «Коммуна» колхози, Охунбобоев номли совхоз далаларида ҳам бўлдилар. Улар бу ердаги ғўзалар ҳам дуруст ривожланаётганини, тупларда ҳозирдаёқ 7 та ва ундан ҳам кўпроқ ҳосил нишонлари борлигини қайд этиб ўтдилар. Аммо камчиликлар ҳам бор. Ана шу камчиликлар бартараф этилгандагина белгиланган планларни муваффақиятли бажариш мумкин.

Мусобақадош дўстлар Қашқадарё областининг бошқа хўжаликларида ҳам бўлиб, меҳнатнинг ташкил этилиши, хўжалик ҳисобидаги энг яхши коллективларнинг тажрибаси билан қизиқдилар.

ХОРАЗМ АСАЛИ

Кекса асаларичи А. Абдуллаев ихтисослаштирилган «Урганч» совхозида ҳаммадан кўпроқ асал олмоқда. Шу долзарб кунларда у ҳар бир асалари уясидан олаётган ҳушбўй маҳсулот 30 килограммгача бормоқда. Бу эса пландагидан бир ярим баравар кўпдир. Хўжаликнинг бошқа асаларичилари ҳам юксак натижаларга эришмоқдалар.

Ҳозирги пайтда асаларичилик Хоразм воҳасида етакчи тармоқларнинг бирига айланган. Ўтган йилнинг ўзидагина Янгиариқ ва Янгибозор районларида яна иккита асаларичилик совхози пайдо бўлди. Эндиликда область паррандачилик бирлашмаси составида ўнта хўжалик бор. Область асаларичилари беш йилликнинг учинчи йилида камида 450 тонна жуда қимматли озиқ-овқат маҳсулоти етиштиришга қарор бердилар.

Бирлашма мутахассислари асал йиғиш билан бирга гулчанг, асалари елими ва шу кабиларни ҳам йиғмоқдалар. Шаҳарларда ва район марказларида уларни сотувчи махсус магазинлар пайдо бўлди. Ҳозир областдаги кўпгина корхоналар ва ташкилотлар, колхоз ва совхозда асалари уяларини кўпайтириб ўз ходимларини асал билан таъминламоқдалар.

(ЎзТАГ).

М. С. ГОРБАЧЕВ «Заря» пойафзал бирлашмасига борди

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев 27 июль куни Москвадаги «Заря» саноат-савдо пойафзал бирлашмасига борди. Халқ истеъмол молларини кўпайтириш программасини амалга ошириш планларида унинг коллективи янги иш усулларини ишлаб чиқишда, буюмларнинг турларини кўпайтириш ва сифатини оширишда катта роль ўйнайди. Бирлашма таркибида 8 та пойафзал корхонаси бўлиб, унинг 4 таси Москвада жойлашган.

Бирлашма бош директори А. А. Никитин, партком секретари Л. М. Шепилова, меҳнат коллективи кенгашининг раиси В. В. Бортников билан суҳбатда Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси қарорлари асосидаги ишларимиз, хўжалик ҳисоби шароитида, ўз харажатини ўзи қоплаш ва ўзини ўзи пул билан таъминлашга ўтиш шароитларида ишлар қандай бораётганлиги ҳақида батафсил гаплашиб олинди.

Бош корхона — «Парижская коммуна» фабрикасида қисқа вақт ичида ишлаб чиқаришни техника билан қайта қуроллантиришга, харидорларнинг талабларини ҳисобга олиб, ишлаб чиқариш манфаатлари билан савдо манфаатларини бирлаштиришга муваффақ бўлинди. Бирлашма ҳар йили маҳсулот турларининг қарийб 80 процентини янгилайди, тайёр маҳсулотларни ўз магазинлари тармоғи орқали сотади, пойафзал янги намуналари моделларини тайёрлайди, у социалистик ҳамда капиталистик мамлакатлар корхоналари билан амалий алоқалар боғлаган. Катта фойда олаётган бирлашма пойафзал сифатини яхшилаш ва унинг турларини кўпайтириш мақсадида ўзига хом ашё етказиб берувчилар учун маблағлар ажратади.

М. С. Горбачев коллективда меҳнат ва турмуш қандай йўлга қўйилганлиги, янги технологияларни жорий этиш муносабати билан ишчилар малакасини ошириш қандай ташкил этилганлиги, бозор ва мода қандай ўрганилаётганлиги, маҳсулотнинг рақобат қобилияти қандай таъминланганлиги, энг яхши янги моделлар қандай оммалаштирилаётганлиги билан батафсил қизиқди.

Меҳнат унумдорлиги жиҳатидан, деди М. С. Горбачев, сизнинг корхонангиз тармоқда олдинги ўринлардан бирида туради, лекин маҳсулот сифати, турлари жиҳатидан эса, ҳали камчиликларингиз бор.

Корхонанинг ҳар бир участкасида ишлаб чиқариш манфаатлари билан ишчиларнинг манфаатлари бирлиги таъминланиши учун цехларда хўжалик ҳисобини жорий этишга, янги даражага чиқиб олиш ва бундан буён ортда қолмаслик учун фан-техника тараққиётининг муфассал планларини ишлаб чиқишга алоҳида эътибор бериш зарур.

Барча раҳбарлар ва жамоат ташкилотлари, деб таъкидлади М. С. Горбачев, социал-маиший масалалар ҳақида, уй-жой ва социал инфраструктуранинг бошқа объектлари қурилишини жадаллаштириш тўғрисида кўпроқ қайғуришлари лозим. Инсонга нисбатан яхши муносабатда бўлиш — энг муҳим талабдир. Биз хўжалик ҳисобини демократия билан уйғунлаштириб турмушимиз барча томонларини янгилаш вазифаларини мумкин қадар тезроқ ҳал этишни, қайта қуриш жараёнларини янада чуқурлаштириш ва авж олдиришни таъминлаймиз.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари бичиқчилик цехида, заготовкалар тайёрланадиган линияда, моделли пойафзаллар цехида бўлди. Ишлаб чиқариш билан танишув давомида ишчилар билан кўпдан-кўп учрашув ва суҳбатлар бўлиб ўтди.

Шу нарса таъкидландики, мазкур фабриканинг тажрибаси пойафзал сифати проблемасини ҳал этиш ва бозорни керакли маҳсулотлар билан тўлдириш йўлларини кўрсатиб турибди. Бу маҳсулотларга аҳолининг эҳтиёжи катта. Умуман, олганда эса, шу нарса пойафзалчиларимиз ишидаги танг жой бўлиб қолмоқда. Аҳоли жон бошига ишлаб чиқарилаётган пойафзал миқдори жиҳатидан биз дунёда олдинги ўринлардан бирини эгаллаймиз, лекин сифатсиз пойафзал жуда кўплиги сабабли бу проблема ҳамон ўткирлигича қолмоқда.

Шундан сўнг М. С. Горбачев Г. В. Муханов номли фабрикага борди. Фабрика 1987 йилнинг май ойида Италия технологияси асосида қуриб битказилиб, тайёр ҳолда фойдаланишга топширилган эди. Фабрика аёллар, эркаклар ва болалар оёқ кийимларининг алоҳида модали турларини ишлаб чиқаришга ихтисослашган. У йилига 2 миллион жуфт пойафзал ишлаб чиқариш қувватига эга. Ишлаб чиқариш жараёни шундай йўлга қўйилганки, бир моделдан иккинчисига, бир турдаги пойафзалдан иккинчи турдаги пойафзални ишлаб чиқаришга тез ўтиб олиш мумкин.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ишлаб чиқариш линияларини кўздан кечирди, ишлаб чиқариш юксак маданиятини ҳамда замонавий меҳнат шароитларини қайд этиб ўтди. Бу — пойафзал корхоналарини модернизациялашда яхши намунадир.

М. С. Горбачев мажлислар залида фабриканинг ишчи ва мутахассислари билан учрашди. М. С. Горбачев уларга мурожаат қилиб, аёллар учун ҳам, ёшлар учун ҳам, болалар учун ҳам юксак сифатли хилма-хил пойафзал ишлаб чиқаришни янада тез кўпайтириш зарурлигини алоҳида таъкидлади.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Марказий Комитетнинг бўлажак пленумида бошқа проблемалар қатори халқ учун товарлар ҳақидаги, бу проблемани ҳал этишда барча резервларимиз ва имкониятларимиздан фойдаланишимиз ҳақидаги масала қатъий қилиб қўйилишини айтди. Бу тармоқ амалда эътибордан четда қолиб кетганлиги ҳаммага маълум. Ҳозир ана шу иш ўнгланмоқда. Уни ривожлантириш учун ҳамма ердан ресурслар олмоқдамиз, қолоқликни тезроқ бартараф этиш учун бу ишга мудофаа саноати корхоналарини ҳам жалб этдик.

Қайта қуриш, деб сўзида давом этди М. С. Горбачев, — ишга муносабатнинг ўзгаришидир. Бу — виждонан меҳнат қилишдир. Мана сиз, ўртоқлар, ўз маҳсулотингизнинг истеъмолчиси сифатида, ўзингиз сотиб олган пойафзалнинг пошнаси кўчиб кетса нима қилган бўлар эдингиз? Айбдорни тезроқ топиб олсангиз керак? (Кулги) Ҳар бир киши ўз иш ўрнида ўзига худди ана шундай талабчанлик билан муносабатда бўлиши лозим.

Турмуш масалалари ҳам тилга олинди. Мен ҳозиргина «Парижская коммуна» фабрикасида ишлаётган аёлларнинг бири билан суҳбатлашдим, — деди М. С. Горбачев. Бу аёл озиқ-овқат маҳсулотлари сотиб олиш учун ҳар куни икки соат, баъзида ҳатто уч соат вақт сарфлаётганидан шикоят қилди. Бунинг сабаби навбат кутиб узоқ туриб қолишдир. Ҳатто эркин савдода бўлган нарсаларга ҳам навбат кутиб қолинмоқда. Савдо майдонларининг етишмаслиги проблемаларнинг биридир. Шу сабабли турли идораларни қисқартириш, бўшаб қолган майдонларни хизмат соҳасига бериш керак.

Сиз, деб сўзида давом этди М. С. Горбачев, — Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси ишини кузатиш имкониятига эга бўлдингиз. Ҳозир биз партияда ҳам, Советларда ҳам, ишлаб чиқаришда ҳам, фанда ҳам — хуллас ҳаётимизнинг барча соҳаларидаги ишларга янгича ёндашмоқдамиз. Биз сиз билан биргаликда келажагимизнинг пойдеворини қўймоқдамиз. Бизда, экономикада ҳам, социал соҳада ҳам демократияни ривожлантиришда ҳам қайта қуришдан бошқа йўл йўқ. Ошкоралик қайта қуришнинг энг муҳим омилидир. Халқ ҳамма нарсани билиши керак. Биз энди камчиликларимизни йиғиб қўйишимиз мумкин эмас. Баъзиларнинг қанчалик жаҳллари чиқмасин, кимнидир хафа қилиб қўйишдан қўрқмай ошкора гапираяпмиз.

Шунинг учун ҳам қайта қуриш йўлидан дадил бораверингиз, кўрсатмаларни кутиб ўтирмай ўзингиз ишларни бажараверингиз, ўзингиз ҳаракат қилингиз. Ишчилар синфи — қайта қуришнинг асосий таянчидир.

Залдан овозлар: биз ҳаммамиз қайта қуриш тарафдоримиз. Биз барча зарур ишларни қилаверамиз.

М. С. Горбачев фабрикадан чиқаверишда москваликларнинг бир группаси — Красногвардейск район аҳолиси билан учрашди. Улар аҳолини сабзавот ва мева билан таъминлашга алоқадор бир қанча танқидий мулоҳазаларини айтдилар.

Бу соҳа, деб уқтирди Михаил Сергеевич, шаҳарнинг эски районларида ҳам, янги районларида ҳам аввалгидек орқада қолмоқда. Биз буни биламиз ва Москва ташкилотлари ҳозир қўшимча чора-тадбирлар кўришмоқда.

Шуни қайд этиш керакки, деб таъкидлади КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, ана шу барча камчиликларга қарамай қайта қуриш тобора жадаллашмоқда. Барчамиз КПСС XXVII съезди, Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси қарорларини бажариш учун актив ҳаракат қилишимиз лозим.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитети секретари, КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари Л. Н. Зайков М. С. Горбачев билан бирга бўлди.

(ТАСС).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ДЕЛЕГАЦИЯСИ УРУГВАЙДА

МОНТЕВИДЕО, 28 июль. (ТАСС). Уругвай Шарқий Республикасининг президенти Хулио Мариа Сангинетти бу ерга расмий визити билан келган СССР Олий Совети делегациясига бошчилик қилаётган СССР Олий Совети Президиуми раисининг ўринбосари П. Қ. Ҳабибуллаевни қабул қилди.

П. Қ. Ҳабибуллаев Х. М. Сангинеттига СССР Олий Совети Президиумининг мактубини топширди.

Учрашувда СССР билан Уругвайнинг тарихий хусусиятларини, уларнинг бошқа давлатлар билан алоқаларини тўла тушуниб етган ҳолда туб муаммолар ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш масалалари юзасидан икки мамлакат раҳбарлари ўртасида қарор топган чуқур мулоқот давом эттирилди. Суҳбат чоғида регионал муаммолар, энг аввало Лотин Америкаси муаммоларига ҳам батафсил тўхтаб ўтилди.

Совет—Уругвай икки томонлама муносабатлари масалаларининг муҳокама қилиниши бу муносабатлар ижобий ривожи динамикасини, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев шу йилнинг март ойида президент Х. М. Сангинетти билан Москвадаги учрашуви чоғида асос солинган йўлни давом эттиришга ҳар икки томоннинг самимий истакларини акс эттирди.

* * *

СССР Олий Совети делегацияси 27 июль куни Уругвай вице-президенти, бош ассамблея (парламент) ва сенатнинг раиси Энрике Тариго билан учрашди. Сўнгра делегация вакиллар палатасининг раиси Эрнесто Аморино Ларраньяго билан учрашди. Бўлиб ўтган дўстона суҳбатларда Уругвай парламенти иккала палатасининг раислари Совет Иттифоқидаги ўзгаришлар жараёнига катта қизиқиш билдирдилар ва бу ўзгаришларга юксак баҳо бердилар.

Суҳбатларда халқаро муносабатларни қайта қуриш юзасидан самарали фикр алмашиш катта ўрин тутди. Жаҳоншумул муаммолар билан бир қаторда регионал можаролар — Афғонистондаги, Эрон билан Ироқ ўртасидаги, Марказий Америкадаги можаролар муҳокама қилинди. Томонлар барча масалаларни фақат тинч йўл билан ҳал қилишни ёқладилар.

Суҳбатларда парламент йўли билан алоқаларни янада мустаҳкамлаш, бу алоқаларнинг янги шаклларидан, хусусан парламентлар доимий комиссиялари ўртасидаги алоқалардан, ўзаро танишиш учун бир-бирларига депутатлар группаларини юборишдан фойдаланиш зарурлиги таъкидланди.

СССР Олий Совети Президиумининг фармони

СССРда ЙИҒИЛИШЛАР, МИТИНГЛАР, КЎЧА ЮРИШЛАРИ ВА НАМОЙИШЛАРИ УЮШТИРИШ ҲАМДА ЎТКАЗИШ ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДА

СССР Конституцияси халқнинг манфаатларини кўзлаб ҳамда социалистик тузумни мустаҳкамлаш ва ривожлантириш мақсадида СССР гражданларининг йиғилишлар, митинглар, кўча юришлари ва намойишлари ўтказиш эркинлигини гарантиялайди. Шу сиёсий эркинликларни амалга ошириш меҳнаткашларга ва уларнинг ташкилотларига жамоат биноларини, кўчаларни, майдонлар ва бошқа жойларни бериб қўйиш билан таъминланади.

СССР Олий Совети Президиуми йиғилишлар, митинглар, кўча юришлари ва намойишлари уюштириш ҳамда ўтказиш тартибини йўлга қўйиш мақсадида **қарор қилади:**

1. Йиғилиш, митинг, кўча юриши ёки намойиши ўтказиш тўғрисида тегишли халқ депутатлари маҳаллий Советининг ижроия комитетига ариза берилади.

Йиғилиш, митинг, кўча юриши ёки намойиши ўтказиш тўғрисидаги ариза билан корхоналар, муассаса ва ташкилотларнинг, кооператив ташкилотлар ва бошқа жамоат ташкилотларининг органлари, жамоат ҳаваскорлиги органлари ва гражданларнинг айрим группалари вакил қилган ўн саккиз ёшга етган кишилар мурожаат этишлари мумкин.

2. Йиғилиш, митинг, кўча юриши ёки намойиши ўтказиш тўғрисидаги ариза уларни ўтказиш белгиланган муддатдан кечи билан ўн кун аввал ёзма тарзда берилади. Аризада тадбир ўтказиш мақсади, формаси, жойи ёки ҳаракат маршрутлари, унинг бошланиш ва тугаш вақти, тахминан қанча киши қатнашиши, вакиллар (ташкилотчилар)нинг фамилиялари, исмлари, оталарининг исмлари, уларнинг яшаш ва ишлаш (ўқиш) жойи ариза берилган вақт кўрсатилади.

3. Халқ депутатлари Советининг ижроия комитети аризани кўриб чиқиб, қабул этилган қарорни аризада кўрсатилган тадбир ўтказиш вақтидан кечи билан беш кун аввал вакилларга (ташкилотчиларга) хабар қилади. Ижроия комитет зарурат туғилган тақдирда ариза билан мурожаат этган кишиларга тадбирни ўтказишнинг бошқа вақти ва жойини таклиф қилишга ҳақлидир. Қарор хусусида амалдаги қонунларда белгиланган тартибда юқори ижроия ва бошқарув органига шикоят қилиш мумкин.

Халқ депутатлари Советларининг ижроия комитети йиғилиш, митинг, кўча юриши ёки намойиши ўтказиш учун зарур шароитни таъминлайди.

4. Йиғилишлар, митинглар, кўча юришлари ва намойишлари аризада кўрсатилган мақсадларга мувофиқ, шунингдек белгиланган муддатларда ва келишилган жойда ўтказилади.

Йиғилишлар, митинглар, кўча юришлари, намойишларини ўтказиш пайтида вакиллар (ташкилотчилар), шунингдек бошқа қатнашчилар совет қонунларига, жамоат тартибига риоя этишга мажбурдирлар. Қатнашчиларнинг ёнларида қурол олиб юришлари, шунингдек одамларнинг ҳаётига ва соғлиғига қарши, давлат, жамоат ташкилотларига ва гражданларга моддий зиён етказиш учун фойдаланилиши мумкин бўлган махсус тайёрланган ёки мосланган предметларни олиб юришлари тақиқланади.

5. Давлат ва жамоат ташкилотлари, мансабдор шахслар, шунингдек гражданлар белгиланган тартибга риоя этиб ўтказилаётган йиғилишларга, митингларга, кўча юришлари ва намойишларига тўсқинлик қилишга ҳақли эмаслар.

6. Халқ депутатлари Советининг ижроия комитети СССР Конституциясига, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг конституцияларига зид келадиган ёки жамоат тартибига ва гражданларнинг хавфсизлигига таҳлика соладиган мақсадда ўтказиладиган йиғилиш, митинг, кўча юриши ёки намойишини тақиқлаб қўяди.

7. Башарти ариза берилмаган, тақиқлаш, ҳақида қарор қабул қилинган бўлса, шунингдек ушбу фармоннинг 4-моддасида кўзда тутилган ўтказиш тартиби бузилган, гражданларнинг ҳаёти ва соғлиғи учун хавф туғилган, жамоат тартиби бузилган тақдирда йиғилишлар, митинглар, кўча юришлари, намойишлари ҳокимият органлари вакилларининг талабига биноан тўхтатилиши лозим.

8. Йиғилишлар, митинглар, кўча юришлари ва намойишлари уюштириш ва ўтказишнинг белгиланган тартибини бузган шахслар ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг қонунларига мувофиқ жавобгар бўладилар.

Йиғилишлар, митинглар, кўча юришлари ва намойишлари ўтказиш вақтида уларнинг қатнашчилари томонидан давлатга, кооператив, бошқа жамоат ташкилотларига ва гражданларга етказилган моддий зарар қонунда белгиланган тартибда ундириб олинади.

9. Иттифоқдош ва автоном республикалар Олий Советларининг Президиумлари, халқ депутатлари ўлка, область, округ, район ва шаҳар Советлари маҳаллий шароитларни ҳисобга олиб, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг конституциялари асосида ва ушбу фармоннинг талабларига биноан йиғилишлар, митинглар, кўча юришлари ва намойишлари ўтказиш тартибини қўшимча равишда белгилаб беришлари мумкин.

10. Йиғилишлар ва митинглар уюштириш ҳамда ўтказишнинг ушбу фармонда белгиланган тартиби меҳнат коллективлари ва жамоат ташкилотларининг қонунларга, ўз уставларига ва низомларига мувофиқ ўтказадиган йиғилиш ва митингларига жорий этилмайди.

СССР Олий Совети Президиумининг раиси
А. ГРОМИКО.

СССР Олий Совети Президиумининг секретари
Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль,
1988 йил 28 июль.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ М. А. ЗОИДОВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ТАЪЛИМИ МИНИСТРИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми қарор қилади:

Ўртоқ Мирғиёс Аббосович Зоидов Ўзбекистон ССР халқ таълими министри этиб тайинлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси
П. ҲАБИБУЛЛАЕВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари
Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри,
1988 йил 28 июль.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ Н. Е. ҒОИБОВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ТЕЛЕВИДЕНИЕ ВА РАДИО ЭШИТТИРИШ ДАВЛАТ КОМИТЕТИ РАИСИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми қарор қилади:

Ўртоқ Наим Ёвқочевич Ғоибов Ўзбекистон ССР Телевидение ва радио эшиттириш давлат комитетининг раиси этиб тайинлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси
П. ҲАБИБУЛЛАЕВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари
Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри,
1988 йил 28 июль.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети 25 июль куни бўлиб ўтган мажлисида Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш 1988 йил биринчи ярми плани ва давлат бюджетининг бажарилиши якунларини кўриб чиқди. Ўзбекистон ССР Госпланининг раиси И. И. Искандаров ва Ўзбекистон ССР молия министри И. И. Маматисаев докладларини муҳокама қилиш чоғида экономикани бошқаришни қайта қуриш юзасидан амалга оширилаётган ишлар республика халқ хўжалигини ривожлантиришда баъзи ижобий натижаларга эришишга ёрдам берганлиги таъкидлаб ўтилди. Миллий даромаднинг ўсиши таъминланди, саноат ишлаб чиқариши, халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш, давлат капитал маблағлари ҳисобига уй-жойлар, касалхоналар, поликлиникалар ва мактабгача тарбия болалар муассасаларини ишга тушириш планлари, товар обороти топшириқлари, шунингдек давлат бюджетининг даромад қисми бажарилди.

Шу билан бирга, хўжалик фаолияти ва социал тараққиётнинг асосий йўналишларида туб бурилиш бўлишига эришилмади, тўсқинлик қилиш механизми ҳали бутунлай тугатилмаган. Тармоқ ва умумиқтисодий министрликлар ва идоралар бошқарувнинг иқтисодий методларини ўзлаштира олмадилар, ўз иш услубларини ўзгартирмадилар. Меҳнатни ташкил этиш ва ҳақ тўлаш, иқтисодий ишлар масалаларида ҳали ҳам катта нуқсонлар мавжуд. Маҳсулот етказиб бериш юзасидан шартнома мажбуриятлари 98,8 процент бажарилди, 117 миллион сўмлик маҳсулот кам етказиб берилди.

Аграр соҳада жиддий ўзгаришлар бўлмади. Кўзда тутилганидан камроқ озиқ-овқат маҳсулотлари етиштирилди. Жиззах, Самарқанд, Сурхондарё ва Тошкент областларида ғалла ўрими чўзилиб кетди. Ўзбекистон ССР Агросаноат давлат комитети (В. И. Антонов, И. Қ. Қурбонов ўртоқлар), область агросаноат комитетлари қишлоқ хўжалигини ривожлантиришдаги катта камчиликларни, ишлаб чиқариш қуйи бўғинидаги тартибсизликларни бартараф этиш юзасидан таъсирчан чораларни кўрмаётир. Капитал қурилиш ишидаги аҳвол кескинлигича қолмоқда, кучларни ишлаб чиқариш ва социал-маданий мақсадлардаги ғоят муҳим ва ишга тушириладиган объектларга жамлаш таъминланмаган. Қурилиш-монтаж ишлари ҳажми 95 процент, асосий фондларни ишга тушириш эса атиги 85 процент бажарилди. Кўпгина корхоналар, ташкилотлар, хўжаликларнинг молиявий аҳволи беқарор бўлиб қолмоқда.

Мажлисда бошқарувнинг иқтисодий методларини жорий этиш суръатлари пастлиги учун, корхоналар ва хўжаликларни тўла хўжалик ҳисоби ва ўзини ўзи пул билан таъминлашга ўтишига тайёрлашдаги узилишлар учун, мавжуд ресурслардан, фан-техника тараққиёти ютуқларидан самарали фойдаланиш масалаларидаги камчиликлар учун совет ва хўжалик органларининг иши қаттиқ танқид қилинди. Бозорни товарлар ва хизмат билан тўлароқ таъминлаш масалаларига алоҳида эътибор берилди. Планлар ва халқ истеъмоли моллари ишлаб миқариш юзасидан қўшимча топшириқлар бажарилмай қолганлигини объектив сабаблар билан оқлашга уринган Ўзбекистон ССР мебель ва ёғочсозлик саноати министри Ғ. Ш. Қурбоновнинг изоҳлари мутлақо қониқарсиз, деб топилди. Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш планлари бажарилишини таъминлаш юзасидан узил-кесил чоралар кўрмаганликлари учун Ғ. Ш. Қурбонов, шунингдек енгил саноат министрининг ўринбосари С. Т. Тўхтабоев, мелиорация ва сув хўжалиги министрининг ўринбосари Э. Тожиевга жазо берилди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети министрликлар ва идораларининг раҳбарлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари, Тошкент шаҳар ижроия комитети, иттифоққа бўйсунувчи бирлашмалар ва корхоналар зиммасига шу йилнинг биринчи ярми ва беш йилликнинг икки ярим йилида йўл қўйилган катта камчиликлар ва нуқсонларнинг сабабларини пухта аниқлаш ва Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси йўл-йўриқларидан келиб чиқиб экономиканинг ҳамма соҳаларида хўжалик юритиш даражасини анча ошириш юзасидан конкрет чоралар кўриш вазифасини юклади. Бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотларни молиявий жиҳатдан соғломлаштириш, уларнинг экономикасини мустаҳкамлаш программасида кўзда тутилган тадбирларни оғишмай бажариш, маҳсулот етказиб бериш юзасидан йўл қўйилган қарзнинг ўрнини тўлдириш, хўжасизлик, план ва меҳнат интизомини бузиш таг-томири билан тугатиш юзасидан қатъий чоралар кўриш зарурлиги кўрсатиб ўтилди. Республика халқ хўжалиги комплекси бошқаришнинг янги тармоқ ва территориал схемасига ўтиши 1988 йилда тугалланиши учун раҳбар кадрлар ва мутахассисларнинг шахсий жавобгарлигини ошириш таклиф қилинди. Тармоқлар, бирлашмалар, корхоналар, ташкилотлар ва хўжликларни 1989 йил 1 январидан хўжалик юритишнинг янги шароитига ўтказишга тайёргарлик кўришга, зарур методик ва норматив ҳужжатларни ишлаб чиқиш ва уларни ўзларига қарашли ташкилотларга етказишга алоҳида эътибор бериш тавсия қилинди. 1989 йил учун хўжалик шартномалари тузишни шу йил 15 октябргача ниҳоясига етказиш, бу билан барча тармоқлар мутаносиб ишлаши учун замин таъминлаш мақсадида бу ишни ҳар томонлама кучайтириш зарур.

Министрлар Советининг мажлисида республика аҳолисининг пул даромадлари ва харажатларининг аҳволи кўриб чиқилди ҳамда бу даромадлар ва харажатларнинг мутаносиб бўлишини таъминлашда иқтисодий ишларни янада такомиллаштириш чора-тадбирлари белгиланди. Муҳокама давомида шу нарса таъкидлаб ўтилдики кўрилаётган чора-тадбирларга қарамай, мазкур масалада ишлар аҳволи оғирлигича қолмоқда. Аҳолининг пул даромадлари зўр қийинчиликлар билан реализация қилинмоқда, касса планини бажариш мунтазам барбод бўлмоқда ва пул муомиласининг аҳволи ёмонлашмоқда. Кўп жиҳатдан экономика экстенсив йўлдан ривожланмоқда. Беш йилликнинг икки йилида аҳолининг пул даромадлари 7,8 процент ўсган бўлса, сарф-харажатлар 6,6 процент ўсди, чакана товар обороти эса атиги 3,6 процент ошди. Аҳоли пул даромадларининг ўсишини халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ва пулли хизмат билан қоплаш фақат 66,9 процент таъминланди.

Шу йилнинг биринчи ярмида Ўзбекистон ССР Мебель ва ёғочсозлик саноати министрлиги, Ўзбекистон ССР Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министрлиги, Балиқ хўжалиги давлат комитети ва иттифоққа бўйсунувчи 56 корхона халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш планини бажармади. 163 корхона ўтган йилда эришилган даражага нисбатан халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни 88 миллион сўмлик камайтириб юборди. Республика Агросаноат давлат комитети, Енгил саноат министрлиги, Маҳаллий саноат министрлиги ишлаб чиқараётган товарлар сифати пастлигича қолмоқда, савдо ташкилотлари эса бундай молларнинг савдо тармоғига келтирилиши йўлига мустаҳкам ғов қўймадилар. Ўзбекистон ССР Дон маҳсулотлари министрлиги, Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлиги, Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлигининг бир қанча корхоналарида, «Узпитцепром» бирлашмасида иш ҳақининг ўсиши меҳнат унумдорлигининг ўсишидан ўзиб кетмоқда, Ўзбекистон ССР Агросаноат давлат комитети, Ўзбекистон ССР Балиқ хўжалиги давлат комитети, СССР Медицина-биология саноати министрлиги, СССР Қора металлургия министрлигига қарашли саноат корхоналарида, Ўзбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министрлигининг пудратчи қурилиш ташкилотларида эса меҳнат унумдорлиги 2—6 процент пасайгани ҳолда иш ҳақи 1 процентдан 11 процентгача кўпайган.

Министрликлар ва идоралар, халқ депутатлари Советларининг ижроия комитетлари регионлар ишлаб чиқарувчи кучларини ривожлантириш, иқтисодий имкониятлардан фойдаланиш самарадорлигини ошириш ва меҳнат унумдорлигини ўстириш масалаларини аҳоли пул даромадларининг ортиши ва халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ҳамда хизматни кўпайтириш зарурати билан боғлиқ ҳолда чуқур таҳлил қилмаётирлар, бу эса тўлов қобилиятига эга бўлган эҳтиёжлар билан таклиф этилаётган товарлар ўртасида юз берган номутаносибликнинг асосий сабабидир.

Республика Министрлар Совети юз берган аҳволга танқидий баҳо бериб, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари, Тошкент шаҳар ижроия комитети, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқараётган ва хизмат кўрсатаётган министрликлар ва идораларнинг аҳоли пул даромадлари ва харажатлари мутаносиблигини таъминлашга доир ишларини қониқарсиз, деб топди. Совет ва хўжалик органлари раҳбарларининг мазкур масала юзасидан берган изоҳлари асоссиз ва ҳозирги талабларга жавоб бермайди деб топилди. Республика ҳукумати улардан шу йилнинг 10 августига қадар энг аввало мавжуд хом ашё ресурслари ва бошқа ресурслардан тежаб-тергаб фойдаланиш, барча корхоналарни халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришга жалб қилиш ҳисобига зарур миқдор, тур ва сифатдаги халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни жадал ўстириш йўли билан аҳолининг пул даромадлари ва харажатлари мутаносиблигини таъминлайдиган иқтисодий ишлар даражасини ошириш, шунингдек пулли хизматни кенг ривожлантириш ва савдо ҳамда умумий овқатланиш корхоналари иш режимини қайта кўриб чиқиш юзасидан конкрет тадбирларни ишлаб чиқиш ва амалга оширишни талаб қилди.

Шу куни Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Президиумининг мажлиси бўлиб ўтди. Ижрони контрол қилиш тартибида Ўзбекистон ССР Агросаноат давлат комитети, Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги раҳбарлари Т. Н. Набиев Ў. Р. Умарбеков ўртоқларнинг, область ижроия комитетлари раисларининг қишлоқ жойларда район маданият уйлари ва клублари қурилиши ва уларнинг моддий-техника таъминотини мустаҳкамлашни таъминлаш борасида олиб бораётган ишлари ҳақидаги ҳисоботлари тингланди. 24 та район марказида, республикадаги деярли 4 минг посёлка ва қишлоқда маданият уйлари ва клублар йўқлиги, Ўзбекистон ССР Маданият министрлигининг 48 та қишлоқ муассасалари авария ҳолатида эканлиги, ҳар бешта маданият муассасаларидан бири реконструкциялаш ёки капитал ремонт қилишга муҳтож эканлиги таъкидлаб ўтилди. Қаровсиз қолган бундай маданият ўчоқлари Қорақалпоғистон АССР, Бухоро, Жиззах, Навоий, Тошкент ва бошқа областларда айниқса кўпдир.

Ўзбекистон ССР Агросаноат давлат комитетига, Ўзбекистон ССР Маданият министрлигига, маҳаллий Советларнинг ижроия комитетларига қишлоқда маданий-маърифий муассасалар қурилишининг аҳволини таҳлил қилиб, давлат капитал маблағлари, республика ва маҳаллий бюджет маблағлари ҳисобидан бундай муассасаларни фойдаланишга топшириш юзасидан қўшимча чораларни кўриш, айни бир вақтда фойдаланишга топширилаётган клуб муассасаларини зарур ускуна ва асбоблар билан таъминлаш масалаларини ҳал қилиш топширилди.

Президиум мажлисида 1988/89 йиллар қиш даври учун чорвачиликнинг мустаҳкам озуқа базасини таъминлаш мақсадида хашак тайёрлаш ва силос бостиришнинг бориши тўғрисида Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети раисининг, область ижроия комитетлари раисларининг ҳисоботлари тингланди. Уларга бу ишдаги мавжуд катта камчиликларни бартараф этиш ҳамда чорвачиликнинг келгуси қишловдаги эҳтиёжини тўла таъминлайдиган ҳажмда ем-хашак ресурслари жамғариш юзасидан шошилинч чораларни амалга ошириш таклиф этилди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети мажлиси ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Н. Нишонов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. П. Анишчев қатнашдилар.

ОНА-ВАТАН БЎЙЛАБ

ВОРОНЕЖ. Шахсий жамғармалардан Воронеж областидаги «Лискинский» совхозининг агросаноат банкидаги махсус счётига олтмиш икки минг сўм пул ўтди. Ишчи ва хизматчилар шунча маблағ ҳисобига акция сотиб олдилар. Бу акционерлик жамиятини тузиш юзасидан олиб борилган тушунтириш ва ташкилотчилик ишларининг дастлабки натижасидир. Бу ишларга хўжалик бош бухгалтери Н. Приходько бошчилик қилмоқда. Меҳнаткашларнинг якка тартибдаги взносларини совхозни социал иқтисодий ривожлантириш программасини жадал амалга оширишга сарфлашга қарор қилинди. Йил якунларига кўра, акция эгалари ўз взносларига мувофиқ равишда даромад оладилар. Ҳатто совхоз акция эгаларига энг кўп миқдорда, яъни тўққиз процент фойда берганда ҳам ўзи зарар кўрмайди. Агросаноат банки қарз беришдан бош тортмас эди, албатта, лекин меҳнатчиларнинг шахсий жамғармаларини «ишга солиш» жамоат хўжалиги учун ҳам, акция эгалари учун ҳам фойдали, деб ҳисобланмоқда. Бу ҳар бир меҳнатчини ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишдан, фойдани бутун чоралар билан кўпайтиришдан бевосита манфаатдор қилади.

* * *

ПЛУНГЕ, (Литва ССР). Литванинг Плунге районидаги «Социалистинис кялас» «Социалистик йўл») колхозининг раиси Антанас Ярумбаускас Латвия қишлоқ хўжалиги академиясида иқтисод фанлари доктори илмий даражасини олиш учун муваффақиятли диссертация ёқлади. У меҳнат йўлини тракторчилик қилишдан бошлаб, йигирма йилдан буён муваффақиятлари билан ном чиқарган хўжаликка бошчилик қилиб келмоқда. Ўн йилдан кўпроқ вақтдан бери бу ерда гектаридан эллик центнердан кўпроқ дон, бошқа экинлардан ҳам мўл ҳосил олинмоқда. А. Ярумбаускас республика қишлоқ хўжалигида, шунингдек Литвадаги бу колхоз кўпдан буён алоқа боғлаб келаётган ГДР ва ВХРдаги бир қанча хўжаликларда планлаштириш ҳамда технология жараёнларини бошқаришни такомиллаштиришни ўрганди ва ўз диссертациясида бу тажрибаларни умумлаштирди. Ярумбаускас республикадаги фан доктори илмий унвонига эга бўлган дастлабки колхоз раисидир.

* * *

МОСКВА. Октябрь темир йўли Москва бўлимининг ходимлари пассажирларни ташиш муаммосини енгиллаштиришга уриниб айни ёз пайтида, пойтахтдаги Ленинград вокзалида кўп пассажирлар кутиб қоладиган даврда оддий электричкани Москвадан Ленинградгача қатнайдиган қилдилар. Бу ночорликдан кўрилган тадбир, пассажир вагонлар етишмаётганлиги сабабли шундай қилинди. Бироқ пассажирлар учун вокзалда кутиб ўтирганидан кўра вақтини соатига 120 километр тезликда бораётган электр поездда ўтказиш афзалроқ.

* * *

ВЕНЕВ (Тула области). Тула областининг Венев районидаги «Россия» совхозининг механизаторлари шахсий фойдаланиш учун хўжаликдан учта трактор сотиб олдилар. Бу хўжалик областда биринчи бўлиб ўз меҳнатчиларига техникани сота бошлади. Трактор тележка ва бошқа зарур асбоблар билан бирга анча қиммат — салкам 7 минг сўм туради, лекин қишлоқ меҳнаткашларининг бу харажатлар тез қопланишига ишончлари комил.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

МЎЪТАБАР ҚАРОР ПАНОҲИДА

Қашқадарё областидаги совет органларининг раҳбарлари иш кўришмаяпти

Илгари хабар қилинганидек, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг 21 июлда бўлган мажлисида муҳокама этилган масалалар қаторида Қашқадарё области халқ депутатлари Советларининг республика матбуотида эълон қилинган «Аёл кишининг фожиали қисмати» мақоласи тўғрисида» республика Олий Совети Президиумининг қарорини бажариш соҳасидаги иши кўриб чиқилди.

Ҳақиқатан ҳам фожиали, илгари зўр бериб ҳаспўшлаб келинган муаммони ҳал этишни биринчи марта давлат вазифаси, умумхалқ вазифаси даражасига кўтарган ана шу ҳужжатнинг мазмунини қисқача эслатиб ўтамиз. Унда гап ҳар йили аёллар, асосан 30 ёшгача бўлган жувонлар, жумладан кўпгина қизлар ва балоғатга етмаганлар ўзини ўзи ёқиб юбораётганлиги ва шундай қилишга уринаётганлиги каби кўпдан-кўп воқеалар тўғрисида боради. Қарорда таъкидлаб ўтилганидек, республика учун шармандали, бизнинг жамиятимизда тоқат қилиб бўлмайдиган шундай ҳодиса турғунлик йилларида аҳолининг бир қисмида ёт психология ва ахлоқ, патриархал турмуш сарқитлари жонланиб қолганлиги натижасида мумкин бўлди. Фожиали тугаган деярли ҳар бир аёл тақдирида тинкани қуритадиган уй меҳнати, оиладаги оғир маънавий-психологик муҳит, хотин-қизларга бой-феодалларча муносабат, уларнинг инсоний қадр-қимматини таҳқирлаш намоён бўлмоқда.

Республика Олий Совети Президиуми мана шу ва бошқа сабабларни чуқур таҳлил этди. Қарорда республика халқ депутатлари Советларига, министрликлар, идораларга, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларига ва жамоат ташкилотларига вазифалар, шунингдек иш айниқса нохуш бўлган территориялар аниқ-пухта белгиланиб, конкрет топшириқлар берилди.

Бундай регионлар орасида Қашқадарё области бўлиб, бултур у ўзини ўзи ёққан хотин-қизлар сони жиҳатидан машъум пешқадамликни қўлга киритди. Зотан шу нарса мутлақо табиийки, республика давлат ҳокимияти олий органининг қарори қандай бажарилаётганини, салбий ҳодисаларга қарши кураш қай тарзда олиб борилаётганини, унинг натижалари қандайлигини айни шу ерда текшириш зарур, деб топилди.

Натижалар кишини жуда ҳайратга соладиган бўлиб чиқди. Ўтган йили областда ўзини ўзи ёқиш ҳоллари 36 марта қайд этилган бўлса, ҳозирги ярим йилнинг ўзидаёқ салкам 30 та жонли машъала ловуллаб ёнди. Областдаги турли давлат, хўжалик ва жамоат ташкилотларининг фаолияти якунлари қониқарсиз бўлди.

Қашқадарё область ижроия комитети раисининг ўринбосари Р. А. Рўзибоеванинг ҳисоботи равшанлик киритмади. Ҳисобот замон руҳида ўз ўзини танқиддан иборат бўлишига қарамай, унинг кўп қисми умумий гап-сўзлар ва фикр-мулоҳазалардан, оддий ҳақиқатлардан ва республика органларининг етарлича ёрдам бермаётганидан нолишдан бошқа нарса бўлмади. Ҳисобот- областда ҳеч иш қилинмаётгандек таассурот қолдирди. Уни муҳокамаси қатнашчиларидан бири аниқ таърифлаб: областда бу иш билан ҳеч ким шуғулланмаяпти, деган таассурот туғилмоқда, деди. Шундан кейинги муҳокама бу гапнинг ҳақиқатга яқинлигини кўрсатди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг қарорини кўриб чиқиш ҳамда ноконкрет, юзаки қарор қабул қилиш учун область ижроия комитетига қарийб икки ой вақт керак бўлди. Аслини олганда, область маҳаллий Советларининг қолган ижроия комитетлари ўша қарордан деярли нусха кўчириб, ҳатто вужудга келган аҳволни акс эттиришга, лоақал ўткир муаммоларни ҳал этиш йўллари ва воситаларини белгилашга ҳам уриниб кўрмадилар. Хуллас, навбатдаги қоғоз оқими областдаги совет органларининг юқоридан қуйисигача тушди, бу органлар конкрет йўл-йўриқларни рўёбга чиқариш, одамларнинг шундоққина кўз олдида содир бўлаётган фожиаларнинг сабабларини бартараф этишга доир жонли амалий ишга ҳали ҳам киришганлари йўқ. Сабаблар эса ҳамон ўша-ўша оғир жисмоний меҳнат, хотин-қизларнинг жамоат турмушидан, меҳнат коллективларидан ажралиб қолганликлари, носоғлом оилавий аҳвол, патриархал турмуш сарқитлари бўлиб қолмоқда.

Маҳаллий Советлар, уларнинг ижроия комитетлари, соғлиқни сақлаш органлари оналик ва болаликни муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонун талабларини бажариш соҳасида яхши ишламаётганликлари аёлларнинг, айниқса кўп болали аёлларнинг аҳволи оғирлигига талай даражада сабаб бўлмоқда. Областда профилактика ишлари ниҳоятда суст йўлга қўйилган. Ўзини ўзи ёқиш ҳолларининг олтитасида азият чекканлар руҳий, шу жумладан ирсий касалликка чалинган, аммо тегишли ҳисобда турмаган, ҳеч қандай даво олмаган. Медицина ёрдами, маърифий санитария фаолияти даражаси паст, болалар ўлими ҳамон юқори бўлиб қолмоқда. Болалар касалхоналарининг, туғуруқхоналар ва улар бўлимларининг, юқумли касалликлар шифохоналарининг моддий-техника базаси жуда орқада қолган бўлишига қарамай, ўтган йили соғлиқни сақлаш муассасаларини ишга тушириш плани яна бажарилмай қолди.

Қашқадарё социал-иқтисодий тараққиётнинг бир қанча энг муҳим кўрсаткичлари юзасидан республикадаги ўртача даражадан анча орқада қолган. Қишлоқ аҳолисидан кўпчилигининг уй-жой шароити қониқарсиз, кўп қишлоқларда водопровод, канализация, газ йўқ. Кўпгина оилалар кир ювиш машиналарига, холодильникларга, бошқа рўзғор техникасига эга эмас, бу эса уй-рўзғор ишларини яна ҳам мушкуллаштиради.

Қишлоқда савдо ва маиший хизмат ниҳоятда ёмон йўлга қўйилган. Магазинларнинг кўпида нон, қанд-шакар йўқ, қишлоқларда қулай болалар пойафзалини, мебель, бошқа молларни сотиб олиш амри маҳол. Уч ойгача область магазинларида кир совун харид қилиб бўлмаганлиги факти Президиум мажлисида ғазабланиб қайд этилди. Бунга тақчилликни, кўпинча эса область аҳолисига маиший хизматлар кўрсатилмаётганлигини илова қилиб кўринг. 178 та колхоз ва совхознинг фақат 77 тасида маиший хизмат уйлари мавжуд бўлиб, ярмидан кўпи маиший хизмат кўрсатиш ҳамда буюртмаларни қабул қилиш комплексларига эга эмас. Айни вақтда кўзда тутилган 18 та янги маиший хизмат уйининг атиги биттаси қурилган. Яна иккита рақамни келтириб ўтамиз: ҳар йили областда уч мингдан зиёд ўринли мактабгача тарбия муассасалари ишга туширилмоқда, айни вақтда эса шу ёшдаги болалар сони тахминан 13 мингга кўпайиб бормоқда. Шундай қилиб, аёлларни уй-рўзғор ишларига боғлаб қўйиш мавжуд бўлибгина қолмай, у кучайиб бормоқда.

Советларнинг ижроия комитетлари хотин-қизларни ижтимоий ишлаб чиқаришга жалб этиш, улар учун қулай иш режимини яратиш масалалари билан амалда шуғулланмаяптилар. Бутун республикада сут соғувчилар икки сменали иш режимига ўтказилмоқда, фақат Қашқадарёдагина сут-товар фермаларида банд бўлган хотин-қизлар эрта тонгдан қош қорайгунгача дам олиш кунларисиз меҳнат қилмоқдалар. Кўп аёллар хўжаликларда оғир жисмоний ишларга солинмоқда.

Ўрта мактабларни битириб чиқувчи қизларни ишга жойлаштиришда тобора кўпроқ қийинчиликлар юзага келмоқда. Бу ҳам областнинг кўпгина районларида қалин тўлашга, балоғатга етмаган қизларни узатишга, қариндош-уруғлар ўртасидаги никоҳларга шу пайтга қадар барҳам берилмаганлиги сабабларидан биридир. Президиум аъзолари бартараф этилмаган шармандали ҳоллар тўғрисида рўй-рост сўз юритишга уриниб, шу ҳақда гапирдилар. Афсуски, область ижроия комитетининг ва Қашқадарё областидаги бир қанча район ижроия комитетларининг мажлисга таклиф қилинган раҳбарлари ошкора гапга қўшилишни истамадилар. Эҳтимол, бунда ҳам уларнинг позицияси намоён бўлгандир. Ваҳоланки, манаман деб турган фактлардан кўз юмиш, уларни кўрмасликка олиш—партия қоралаган турғунлик йилларидаги найрангларидир.

Оила — хотин-қизларимизнинг тақдири ва бахт-иқболи учун курашнинг бош майдонидир. Депутатлар ва совет ходимларининг, хотин-қизлар кенгашлари, комсомол комитетлари, аҳолининг фаол жамоат ташкилотлари активларининг асосий куч-ғайратлари айни шу ерда, истиқомат жойларида сарфланиши керак. Профилактика ишлари ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг фаолиятида ҳам асосий ўрин тутиши керак, бу эса рўй берган фожиаларнинг сабабларини синчиклаб ўрганиш, айбдорларни жавобгарликка тортиш муҳимлигини ҳам йўқотмайди, албатта. Аммо ҳозирча областда бундай ишлар қилинмаяпти. Мансабдор шахслар аввалгидек ҳозир ҳам ёш оилаларда бўлишни истамаяптилар. Сабр косаси тўлган аёлларнинг ўзлари қишлоқ ёки посёлка Советларининг ижроия комитетига, милицияга келган камдан-кам ҳолларда эса яна расмиятчиликка, сансалорликка учрадилар. Дарвоқе, область ижроия комитети бундай ҳолларнинг биронтасига ҳам, шунингдек ўзини ўзи ёқиш ҳоллари энг кўп содир бўлган Ульянов, Яккабоғ, Ғузор ва Усмон Юсупов район Советлари ижроия комитетларининг фаолиятига ҳам принципиал баҳо бермади. Мансабдор шахслар ўзларининг ёнгинасида содир бўлаётган фожиаларга нақадар лоқайд бўлиб, вужудга келган ташвишли вазиятни лоақал шунчаки билишни ҳам истамаётганликларидан далолат берувчи яна бир фактни кўрайлик: Қарши шаҳар ижроия комитетининг раҳбарлари шаҳар озиқ-овқат маҳсулотлари савдоси бошқармасининг сотувчиси А. 26 март куни ўзини ёқиб юборганлигини областдаги ишларнинг аҳволини ўрганиш учун июнь ойида келган Президиум ходимларидангина билиб олдилар.

Қашқадарё области маҳаллий Советлари ва уларнинг ижроия комитетлари, хўжалик ва жамоат ташкилотлари, хотин-қизлар кенгашлари ҳамда маҳалла комитетлари сусткашликларининг намоён бўлган манзараси худди ўша мажлисда маҳаллий ҳокимият органларининг ўз аҳолиси юмушларига чинакам амалий, соҳибларча муносабати намуналарига айниқса зид бўлиб кўринади. Масалан, Наманган область Норин район Советининг депутатлари шахсий намуна кўрсатиб, юртдошларини сафарбар этдилар ва бир ой мобайнида ҳашар йўли билан мактаблар қошида 3200 ўринли ошхоналарни барпо этдилар. Улар «юқоридан» фондлар, маблағлар ажратилишини кутиб туришлари мумкин эди, албатта, биноларни ҳам анча пухтароқ ва яхшироқ қуриб олишарди... Аммо болаларни мактабларда ҳозир овқатлантириш керак, «объектив сабаблар» билан қорин тўймайди.

Бухоро областининг Свердлов район Советида 95 сайлов округининг ҳар бирига паспорт тузилган. Шу паспортларда сайловчиларнинг наказлари, ер участкаларига, уй-жойлар, бинокорлик материалларига бўлган талаб-эҳтиёжлар тўғрисидаги маълумотлардан ташқари нотинч ва тўлиқ бўлмаган оилалар, ёлғиз кекса кишилар, қамоқдан қайтган шахслар тўғрисидаги, қайси оилаларда зарур рўзғор буюмлари — кир ювиш машиналари, телевизорлар, мебель йўқлиги ҳақидаги маълумотлар ҳам ёзиб қўйилган. Яъни ҳар бир депутатнинг қўлида ўз округининг конкрет социал «портрети» туширилган ҳужжат бўлиб, бу юртдошлар турмуши ва маишатининг энг муҳим муаммоларини назорат қилиб туриш имконини беради...

Кунт билан ҳар куни амалий иш олиб бориладиган вақт келди, деб таъкидлашди мажлис қатнашчилари. Чуқур ўйланган қарорларни қабул қилиш муҳим, аммо уларни рўёбга чиқаришни чўзиб юбориб, ишни унинг муҳимлиги тўғрисидаги гап-сўзларга айлантириб юборган тақдирда ўйланган нарсаларнинг кўпи сув қумга сингиб кетгандек йўққа чиқиши мумкин. Қашқадарёликларнинг Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми қарорини бажариш соҳасидаги фаолияти бунга яна бир бор ишонч ҳосил қилдирмоқда.

«Қайта қуриш» ниқобига бурканган эскича ёндашувларнинг яна бир ташвишли белгисини айтиб ўтиш керак. Президиум мажлисида республика соғлиқни сақлаш ва маданият министрларининг нутқлари ҳам, шунингдек бошқа бир қанча министрликлар ва идоралар раҳбарларининг лом-мим демай сукут сақлаганлари ҳам бунга муайян туртки бўлди. Одатда беш, ўн йил, агар муваффақ бўлинса ундан ҳам кўпроқ йилларга мўлжалланган фундаментал, перспектив, кўп тармоқли программалар тузиш билан машғул бўлиш ана шундай эскича ёндашув белгиларидандир. Бир икки-йиллик муддатга қараганда кўпроқ йилларга мўлжалланган ваъдани бериш анча осонда?

Президиум стратегик вазифаларни ҳал этишга фундаментал ёндашувларни асло рад этмай ҳозир ҳал этилиши мумкин ва лозим бўлган муаммоларни ҳеч кечиктирмай ҳал қилишга, сийқа усул ва сафсатабозликдан халос бўлиб, иш услубини қатъий равишда қайта қуришга, турғунлик давридаги эскиликларни бартараф этишга даъват қилди. Бунда ҳам кўп нарса ўзимизга, ишни ташкил этиш маҳоратимизга боғлиқдир. Мартабаси ва фаолият соҳасидан қатъий назар, ҳар бир депутат ҳамда совет ходими, ҳар бир раҳбар шу фикрга қатъий амал қилиши керак. Ўзбекистон ССР Олий Советининг Президиумининг мажлисида бўлиб ўтган жиддий, ҳаққоний ва жуда ўз вақтида қилинган муҳокаманинг асосий сабоғи мана шундадир.

Мукаррам Ҳошимова 1983 йилда Самарқанд Давлат университетининг биология факультетини тугатгач, Р. Р. Шредер номидаги боғдорчилик ва узумчилик илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг Жиззах филиалига ишга келди. Бу ерда катта илмий ходим сифатида изланишлар олиб боряпти. Филиал олимлари мевали дарахтлар ва токларнинг совуққа чидамли, касалликка чалинмайдиган ҳамда серҳосил навларини яратиш устида ишламоқдалар.

СУРАТДА: М. Ҳошимова токзорда.

Ш. ТЎРАЕВ фотоси.

ДАЛАЛАР ТУНДА СУҒОРИЛМОҚДА

Шу кунларда ҳаво ҳарорати 35—40 даражага кўтарилмоқда. Лекин шунга қарамай П. Эргашева бригадаси далаларида иш қизғин. Бригада Бувайда районидаги «Партия XX съезди» колхозида биринчи бўлиб пудрат усулига ўтган.

Беш йилликнинг учинчи йилида илғор коллектив аъзолари 120 гектар майдоннинг ҳар гектаридан камида 40 центнер пахта ҳосили олишни мўлжаллаб қўйишган. Механизаторлардан Т. Азимов, А. Меликўзиевлар ҳозир ғўзаларни учинчи марта культивация қилишга киришдилар. Айни вақтда улар ерларга органик-минерал ўғит солишмоқда.

Ҳаво исиб кетиши туфайли бригада аъзолари ғўзаларни кечаю кундуз суғоришга ўтдилар. Мироблардан У. Отажонов, Т. Ризаев, Н. Меҳмонов, А. Ҳаитовлар фидокорона меҳнат қилишмоқда. Улар нормаларини муттасил ошириб бажариб, ҳар бир литр сувни тежамкорлик билан сарфлаб, аъло сифатли суғоришга эришмоқдалар.

Зўр парвариш туфайли ғўзалар ўтган йилдагига нисбатан яхши ривожланмоқда. Ғўза гуллари сероб. Лекин пахтакорлар эришилган муваффақиятлар билан қаноатланиб қолаётганлари йўқ. Ҳосил тақдири ҳал бўладиган июль ойида улар экинларга яна бир марта комплекс ишлов беришни мўлжаллаб қўйдилар.

ОБЛАСТЬ ГАЗЕТАЛАРИ САҲИФАЛАРИДА

«СИРДАРЁ ҲАҚИҚАТИ»

Ворошилов районидаги Карл Маркс номли колхознинг Б. Маматқулов бошлиқ бригада заршунослари ғўза парваришини уюшқоқлик билан олиб боришаяпти. Агротехник тадбирларни сифатли амалга оширишда тажрибали механизатор Даврон Бобоев кўпчиликка намуна. Ёш сувчилар Эркин ва Шавкат Маматқулов ҳам бўш келишмаяпти. Улар оби ҳаётдан тежаб-тергаб фойдаланиб, ғўзаларни кунда бир яшнатишаяпти.

Уста деҳқонлар Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси қарорларига амалий иш билан жавоб бериш учун мажбуриятга тузатиш киритдилар. Ниятлари — бу йил ҳар гектар ердан камида 32 центнердан оқ олтин йиғиштириб олиш. Мақсадга эришишда социалистик мусобақа муҳим омил бўлаяпти. Бригада аъзолари бу йил Г. Борода бошлиқ коллективни беллашувга чақирдилар. Айни кунларда суғориш, қатор ораларига ишлов бериш, ориқ ерларга маҳаллий ўғит солиш оби-тобида бораяпти.

— Биз ҳам оилавий пудратни жорий қилишга киришдик, — дейди бригада бошлиғи, — 70 гектар пахта майдони 18 оилага бириктилган. Улар саратон жазирамасига дош бериб, чинакам фидойилик кўрсатишаяпти. Ўттиз уч йил механизаторлик қилиб, мўл, арзон ва сифатли пахта етиштириш ҳадини олган Миср Маматқулов ёшларга касб сирларини қунт билан ўргатаяпти.

«ЛЕНИН ЙЎЛИ»

(Самарқанд области)

Бухоро областида истиқомат қилувчи тожик ўқувчилари бу йилдан бошлаб она тилида ўқийдилар. Ромитан, Шофиркон, Коғон, Пешку районларининг бир қанча мактабларида тожик тилида ўқитиладиган синфлар очилмоқда. Оржоникидзе номли Бухоро педагогика институти қошида эса тожик-форс филологияси факультети иш бошлайди. Бу ерда мактаблар учун малакали мутахассислар тайёрланади.

Буларнинг ҳаммаси область партия комитети ижодий ва жамоат ташкилотлари билан биргаликда ёш авлодни интернационал руҳда тарбиялаш юзасидан ишлаб чиққан махсус тадбирларнинг дебочасидир. Эндиликда областда истиқомат қилаётган тожиклар учун район газеталарида махсус саҳифалар тайёрланади. Маҳаллий радио эшиттиришлар ўзбек ва тожик тилларида берилади. Яқинда эса Ўзбекистон Ёзувчилар союзи Бухоро бўлими қошида тожик адабиёти секцияси очилди.

«КОММУНА»

(Андижон области)

Бундан уч-тўрт йил муқаддам Избоскан районидаги Охунбобоев номли колхозда чорвачилик оқсаб қолди. Кўзбўямачилик, ўзибўларчилик оқибатида тармоқдан катта иқтисодий зарар кўрилди. Колхоз правлениеси, партия комитети сабоқлардан тўғри хулоса чиқариб, қолоқликка чек қўйиш учун барча имкониятларни ишга солди. Фермага малакали кадрлар таклиф этилди. Иш жараёнлари механизация зиммасига юкланди. Мусобақанинг оммавийлиги ва ошкоралиги таъминланди. Ҳал қилувчи дамларда зоотехник Раҳмонали Мамадалиев зўр омилкорлик, ташаббускорлик кўрсатди. Инсон омилига эътибор кучайди. Ён-атроф ободонлаштирилиб, сўлим масканга айланди, янги боғча иш бошлади. Шубҳасиз, чорвачиликни ривожлантиришнинг бош омили — озуқа базасини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор берилди. Натижада коллективда соғлом, ижодий муҳит юзага келди. Барча пировард натижа учун астойдил курашаяпти.

Ҳозирги кунда фермада 242 бош сигир парвариш қилинаяпти. Ўтган олти ой мобайнида 1987 йилнинг шу даврига нисбатан 62 тоннадан ортиқ сут топширилди. Бу муваффақиятда мусобақа пешқадамлари Мукарррамхон Аҳмедова, Одинахон Абдуқаҳҳорова, Гулбаҳор Тўраева, Муқаддасхон Нуруллаева каби сигирсоғарларнинг муносиб ҳиссаси бор.

Хўжаликда сигирлардан бузоқ олиш, моллар наслини яхшилаш, мураббийчилик ҳаракатини кучайтириш юзасидан эришилаётган натижалар ҳам диққатга сазовор. Жумладан ўтган йили ҳар юз бош сигирдан 83 тадан бузоқ олинди. Жорий йилда бу кўрсаткич 95 тага етказилади. Меҳнатсеварлар Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси қарорларига амалий иш билан жавоб бериб, мавжуд имкониятлардан унумли фойдаланишаяпти.

«ХОРАЗМ ҲАҚИҚАТИ»

«Конференция 2000 йилгача ҳар бир оилани алоҳида квартира билан таъминлаш борасида КПСС XXVII съезди ўртага қўйган вазифани бажариш мақсадида уй-жой қурилишининг ҳажмлари, суръатларини кескин ошириш ва сифатини яхшилаш юзасидан кўрилган чора-тадбирларни маъқуллайди», — дейилади Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси резолюциясида.

Хива шаҳар «Дружба» уй-жой қурилиш кооперативи бунёдкорлари партия даъватига жавобан сидқидил меҳнат қилишаяпти. Улар ўтган олти ой мобайнида ўндан ортиқ уйни фойдаланишга топширдилар. Иноқ коллектив декабрь ойигача 29 квартирани эгаларига топшириш учун мусобақага қизғин тус бермоқда. Муҳим ишда пудратчи ташкилот — «Узагропромстрой»нинг хўжаликлараро механизациялашган 295-кўчма колоннаси қурувчилари яқиндан ёрдам кўрсатмоқдалар.

Шаҳар аҳолисини қадимий уйларга ўхшайдиган иморатлар билан таъминлаш ҳам ана шу кооператив аъзолари зиммасига юклатилган. Ҳозир кўпчиликка маъқул бўлаётган уйларнинг еттитаси қурилаяпти.

«КОММУНИСТ»

(Фарғона области)

Ёзёвон районидаги «Правда» совхозининг Оқолтин қишлоғида жойлашган Островский номли саккиз йиллик мактабда чўлқуварларнинг юздан зиёд фарзанди таълим олади. Бу ерда янги ўқув йилига пухта ҳозирлик кўрилмоқда. Ўқитувчилар бу ишни ўз зиммаларига олиб, 9 та фан кабинети, ошхона ва бошқа қўшимча биноларни сифатли ремонтдан чиқардилар. А. Ўринов, Х. Ўролов, Э. Маликов, М. Раҳимова, М. Ваҳобова, А. Саидов каби муаллимлар алоҳида ҳиммат кўрсатишди.

* * *

Қува район паррандабоқарлари тухум топшириш ярим йиллик планини муддатидан илгари бажаришган эди. Фидойи меҳнат, илғор иш усуллари кенг қўлланилаётганлиги шарофати туфайли ютуқлар мустаҳкамланмоқда. Ўзаро мусобақада «Москва», «Социализм», Жданов номли, Энгельс номли колхозларнинг паррандабоқарлари пешқадамлик қилишаяпти.

* * *

Риштон районидаги «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» совхозида хайрли ишга қўл урилди. Эски ферма ўрнида озуқа магазини очилди. Энди хўжалик ўз эҳтиёжидан ортиқча беда, сомонни аҳолига арзон нархда сотаяпти. Харидорлар мушкулини осон қилиш мақсадида махсус транспорт ҳам ажратилган.

ЗАВОД ШИФОХОНАСИ

Фарғонадаги химиявий тола заводининг меҳнатчилари эндиликда Қирғизистондаги Жалолобод шифобахш балчиғи ва Чимён сувидан фойдалана оладилар. Улар заводга қарашли санаторий-профилакторий ҳузуридаги янги сув шифохонасида ванна, душ, массаж ва бошқа физиотерапия процедураларидан фойдаланмоқдалар.

Бу ерда ревматизм ва шунга ўхшаш бошқа касалликлар даволанади. Шифобахш балчиқ ва минерал сув махсус транспортда келтирилади. Химиклар саломатлиги тўғрисида ғамхўрлик қилаётган корхона ташаббуси билан цехларда сауна-ҳаммомлар ташкил этилди, завод территориясида спорт зали жиҳозланди.

Қайта қуриш фидойилари

МАНЗИЛЛАРНИ КЎЗЛАР НИГОҲИ

Касблар, ҳунар жуда кўп, хилма-хил. Бир-биридан қизиқарли, масъулиятли. Ҳар бирининг ўз гашти бор. Касбини ардоқлаган инсон эса элда эътибор топади, ҳурмат қозонади...

Фарғона область ишлаб чиқариш трестига қарашли Тошлоқдаги 75-автокорхонада ҳам ўзининг ҳалол меҳнати, танлаган касбига чексиз садоқати, топширилган ишга ижодий ёндашуви билан коллективнинг олқишига сазовор бўлган кишилар кўп. Ҳайдовчилар бригадасининг бошлиғи Расулжон Рўзибоев ана шундайлар қаторидан муносиб ўрин олган.

— Нега сиз айнан шофёрлик касбини танлагансиз?

Манзилга отланаётган ҳайдовчига берган дастлабки саволимиз шу бўлди.

— Энг аввало отам Турсунбой ака Рўзибоевнинг қарийб 40 йил мобайнида колхозда тракторчи бўлиб ишлаганлиги менинг ёшликдан техникага ихлос қўйишимга сабаб бўлса керак. У ёғини сўрасангиз, отам болалигимизда туғилган кунимизга ёки бошқа байрамларда нуқул бизга ўйинчоқ тракторлар, машиналар совға қилардилар. Жажжи тележкачаларнинг бир нечтасини бирбирига тиркаб, ўртоқларим билан тупроқ, қум ёки шунга ўхшаш майда нарсаларни таширдик, — ҳамсуҳбатимиз шундай деганча болаларга хос самимий кулиб қўйди.

Ана шу ҳавас туфайли у ўрта мактабни тамомлагач, ҳунар-техника билим юртининг автослесарлар тайёрлаш бўлимига ўқишга кириб, уни муваффақиятли тамомлади. Расулжон кўп ўйлаб ўтирмай, 1976 йилнинг ўрталарида мазкур автокорхонага слесарь бўлиб ишга келди — йигит учун энди мустақил ҳаёт бошланди.

Ёшларнинг ўзи танлаган касбига бўлган ихлосининг тобора ортиб бориши, унинг сир-асрорларини қай даражада чуқур эгаллаши қандай устозга шогирд тушганлигига кўп жиҳатдан боғлиқ эканлиги ҳеч кимга сир эмас. Бу жиҳатдан олганда Расулжоннинг омади келди. Ҳозирда кексалик гаштини сураётган Қодиржон ака Ёқубов дастлабки кунлардаёқ унинг топширилган ишга бўлган масъулиятини, қийинчиликлар олдида эсанкирамай, иложи борича сўраб ўрганишга интилишини эътиборга олиб, бой тажрибасини унга бажонидил ўргата бошлади.

Ойлар кетидан ойлар ўтди. Ёш йигит юк автомашиналарининг ўз вақтида ва сифатли ремонтдан чиқишига озмикўпми ҳисса қўшаётганлигидан жуда мамнун эди. Уларнинг гараждан гуриллаб чиқиб кетаётганлигини кўрган сари қалбида янги бир ният — кишиларнинг узоғини яқин, оғирини енгил қилиш орзуси тобора қанот ёзаётганлигини фақат ўзи билар эди.

1977 йилнинг май ойида Р. Рўзибоев Совет Армияси сафига чақирилди. У ерда ҳам авторота составида ўз мутахассислиги бўйича ишлади, тажриба орттирди. Хизмат бурчини ўтаб юртига қайтган Расулжон яна жонажон коллективига келиб қўшилди, 1980 йилга қадар слесарлик қилди. «Интилганга толе ёр», дейди халқимиз. Жиддий ҳаёт мактабини ўтаб қайтган Расулжонга кундузи ишлаб, кечқурун ҳайдовчилар тайёрлаш курсида ўқишни таклиф этишди. 1980 йилнинг январь ойида у 3 класс ҳайдовчиси гувоҳномасини қўлига олишга эришди.

— Дастлабки вақтда «МАЗ-503» маркали юк автомашинасини бошқаришни ишониб топширишди, — дейди суҳбатни давом эттириб ҳайдовчи. — Мен асосан қурилиш юклари — қум, шағал, асфальт ва бошқа халқ хўжалиги юкларини ташиш билан шуғулландим.

Ҳа, нима бўлганда ҳам ҳайдовчилик қилиб, қурувчилар учун зарур бўлган юкларни ўз вақтида пешма-пеш етказиб бериш осон иш эмас, ҳар бир ҳайдовчидан эҳтиёткорлик, мустаҳкам интизом, қолаверса катта масъулият талаб қилади. Слесарликда орттирган катта тажрибаси бу ишда қўл келганлиги тушунарли, албатта, чунки интилувчан Расулжон машинанинг тузилишини ипидан игнасигача яхши билиб олган эди. Лекин у ҳайдовчилик фаолиятининг биринчи куниданоқ тажрибали ҳамкасблари ишини диққат билан кузатиб борди. Ҳозирги кунда ҳам коллективда самарали меҳнат қилиб келаётган Қаҳҳоржон Абдураҳмонов, Мусинжон Холматов ва бошқаларни у ҳақли равишда ўзининг устозлари деб ҳисоблайди. Уларнинг бевосита амалий ёрдамлари, қимматли маслаҳатлари туфайли Расулжон эндиликда катта бир корхонанинг етук, тажрибали, илғор шофёрларидан бири.

Иш кунининг ҳар бир дақиқасидан унумли фойдаланиш, юк ортиш-тушириш вақтида автомашинанинг бекор туриб қолишини иложи борича камайтириш, йўл-йўлакай юк ортишга катта эътибор бериш натижасида белгиланган смена ва ойлик топшириқларни, олинган социалистик мажбуриятларни мунтазам ортиғи билан адо этиш ҳайдовчи учун одат тусига кириб қолди. Аслини олганда у «Иш қуролинг соз бўлса, машаққатинг оз бўлур» қабилида иш тутади. Бошқа муҳим омиллар билан бир қаторда бу нарса амалда ўзининг ижобий самараларини бераётганлиги қуйидаги рақамлардан ҳам яққол сезилиб турибди. Шуни айтиб ўтиш керакки, ҳар ишда ўрнак ҳайдовчига 1984 йилда автокорхона маъмурияти янги келган КамАЗ-5511 маркали автомашинани ажратиб берди. Бирданига 10 тонна юк ортадиган автомашинада бир ғайратига ўн ғайрат қўшиб ишлай бошлаган ҳайдовчининг меҳнатда эришган ютуқлари илгаригидан ҳам қувончли бўла бошлади.

1987 йилда Р. Рўзибоев планда кўзда тутилган 21,1 минг тонна ўрнига 28,5 минг тонна қурилиш юкларини белгиланган манзилларга ўз вақтида етказиб бериб, бу борадаги планни 135,3 процент уддалашга эришди. Юк обороти планининг бажарилиши 141,6 процентни ташкил этди. Ишнинг кўзини билган шофёр ёнилғи-мойлаш материалларини иқтисод қилиб қолишда ҳам ҳамкасбларига намуна кўрсатиб келмоқда. Ўтган йилнинг ўзида у 1.287 литр дизель ёнилғисини тежаб қолганлиги фикримизнинг ёрқин далилидир. Ўзингдан ҳам тажрибалироқ ҳайдовчилар билан ишлаб туриб, пешқадам бўлишнинг ўзи бўлмас экан. Бунинг учун ҳамиша изланиш зарур, деган хулосага келди у. Коммунистлар, қолаверса бутун совет халқи ҳаётида муҳим воқеа — Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси шарафига у ҳам кўпчилик ишлаб чиқариш илғорлари қатори оширилган социалистик мажбурият олиб, уни шараф билан бажаришга эришди. Шу йилнинг ўтган ярим йили мобайнида 10,9 минг тонна ўрнига 16,1 минг тонна зарур юклар элтиб берилди ёки юк ташиш плани 147,8 процент уддаланди. Кўзда тутилган 472 минг ўрнига 811,1 минг тонна-километр иш бажарилди. Бу планга нисбатан 171,8 процент демакдир. Ўтган вақт давомида 320 литр ёнилғи, кўплаб мойлаш материаллари тежаб қолинди.

Ўз касбини жон-дилдан севган, ишнинг кўзини билган ҳайдовчининг фидокорона меҳнатлари автокорхона маъмуриятининг эътиборидан четда қолмади. 1986 йилда унга ҳайдовчилар бригадасига бошчилик қилиш ишониб топширилди. Бундай ишончдан руҳланган Расулжон коллектив ишончини оқлашга астойдил киришди. Ҳозирги кунда бригадада 27 нафар ҳайдовчи бўлиб, уларга асосан КрАЗ маркали 15 та юк автомашинаси ажратиб берилган. Ҳайдовчилар бир оила аъзоларидек қўлни қўлга бериб, аҳиллик билан меҳнат қилмоқдалар. Шуниси қувончлики, бригада 1987 йилдан бери янги самарали усул — пудрат асосида иш юритмоқда. 5 кишидан иборат бригада кенгаши коллективнинг барча муаммоларини бамаслаҳат ҳал этади. Бригада ҳар йили «Ферганаводстрой» трестига қарашли 3-қурилиш-монтаж бошқармаси, автокорхона маъмурияти билан уч томонлама пудрат шартнома тузиб, унинг барча шартларини тўла бажаришга эришиб келмоқда. Юнус Кенжаев, Анвар Саидов, Мурод Қурбонов, Юнус Қўлдошев каби илғорлар бригада бошлиғидан ўрнак олиб, белгиланган планларни доимо 110—115 процент адо этиб, коллективнинг умумий ютуғига салмоқли ҳисса қўшмоқдалар. Рақамлар ана шундан далолат бериб турибди: ўтган йилда юк ташиш плани 123,9 процент, юк обороти плани эса 126,5 процент уддаланди. Бу йилги ютуқлар ҳам чакки эмас.

Шу кунларда Расулжон Рўзибоев ва у раҳбарлик қилаётган бригада азаматлари Фарғона районидаги Мингдон участкасида селга қарши иншоотлар қурилишида ҳормай-толмай меҳнат қилмоқдалар.

Л. МАТКАРИМОВА,
«Узавтотранстехника» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси пропаганда бўлимининг катта инженери.

Конимех районидаги «СССР 50 йиллиги» совхозида қишловга мустаҳкам озуқа базаси яратишга алоҳида эътибор берилмоқда. Бу муҳим ишга 15 та ўрим механизми, 50 та тележка, 15 та автомашина ва етарли ишчи кучи ажратилган. Жами 30 минг тонна дағал-хашак жамғариш кўзланган. Шу кеча-кундузда социалистик мусобақани қизитаётган озуқакорлар топшириқни яримлатиб қўйишди.

СУРАТДА: республикада хизмат кўрсатган механизатор Саид Пўлатов. У озуқа тайёрлашда фаол қатнашаяпти.

А. ЖДАНОВ фотоси.

СОЦИОЛОГЛАР КЎМАГИ

Хатирчи районининг раҳбарлари... ўзлари ҳақида объектив маълумотга эга бўлдилар. Бу ерда уларнинг иш услуби ва методлари ҳақида жамоатчилик фикри тўпланди. Махсус анкета саволларига жавоб берган қишлоқ аҳли раҳбарлар шаънига кўпгина жиддий ва адолатли эътирозларни билдирди. Уларни бартараф этиш ишга ёрдам беради.

Бундай савол-жавобни Хатирчи район партия комитети ҳузурида ташкил этилган социология тадқиқотлари кенгаши уюштирди. Кенгаш жамоатчилик асосида иш олиб бораётган бўлиб, бу борада қўйилган дастлабки қадамларнинг далолат беришича, партия органлари ва маҳаллий Советлар фаолиятини яхшилаш учун ғоят фойдали бўлиши мумкин.

ПУДРАТ ТАШАББУСГА ЙЎЛ ОЧАДИ

Меҳнатни ташкил этишнинг пудрат формалари ривожлантирилиши туфайли Мирзааҳмедов номли қўриқ совхоз (Андижон области) ерлари ўзгариб кетди.

Мисол учун Ҳасанбой Камолов оилавий пудратчи звеносини олиб кўрайлик. Звено 14 гектар ерда ғўза ўстирмоқда: ғўза тупларида ҳосил тугунчалари жуда кўп. Пайкалларда бегона ўт йўқ. Звено аъзолари ҳар гектар ердан планда белгиланганидан 11 центнер кўп — 40 центнер пахта йиғиб-териб олишга аҳд қилдилар.

Пахтазор ёнидаги ўн бир гектарлик пайкалда тарвуз ва қовун етилмоқда. Чўлқуварлар ҳар гектардан 275 центнер қовун ва тарвуз олишни мўлжалламоқдалар. Бу ҳам пландагидан анча ортиқ. Полиз атрофига супурги экилган. Звено уни боғлаб сотишдан 2 минг сўм фойда олишни кўзда тутаяпти. Қовун ва тарвуз оралиғига эса ловия экилган.

Шунинг ўзигина эмас. Коллектив ғоз ва балиқ етиштирмоқда, канал четларига эса ошқовоқ экишган. Мустақиллик ва манфаатдорлик ташаббусга йўл очди, пудратчи звенолар хўжалик фаолияти чегараларини анча кенгайтирдилар.

ИШЧИЛАР ТАВСИЯСИ БИЛАН

Қўрғонтепа йигирув-тўқимачилик бирлашмаси филиали — Ёрқишлоқ тўқимачилик фабрикасида техника контроли бўлими мутахассислари билан саралаш цехи ишчилари ягона коллективга бирлашдилар.

— Бу энг яхши ишчиларимизнинг тавсиясини жорий этиш натижасидир, — деди фабрика директори А. Ҳошимов. — Катта контролёр Шарофатхон Тошматова ва контролёр Анисахон Каримова бу икки бўлинмани бирлаштиришни таклиф қилишди, чунки бу бўлинмалар ўртасида доим жанжал чиқиб турарди. Назоратчилар маҳсулот сифатли бўлишини талаб қилишарди-ю, сифатни таъминлашда ўзлари қатнашмас эдилар. Эндиликда улар газламани саралашда фаол ёрдам бермоқдалар.

Саралаш ва техника контроли бўлими коллективи янги шароитда тайёр маҳсулотга талабни оширди. Юлдуз Умматқулова, Санобар Нишонова, Нигора Жумабоева, Фотима Ўринбоева фақат биринчи сорт маҳсулотни ўтказишга ҳаракат қилмоқда. Уларнинг ғайрати ва назоратчилар ёрдами билан ярим йил ичида газламанинг 89 проценти биринчи сортга қабул қилинди.

Ишчиларнинг бошқа бир тавсияси ремонт хизматини яхшилашга, бинобарин маҳсулот сифатини оширишга ёрдам берди. Ремонтчи слесарлар Ботир Нишонов билан Жабборали Ҳошимов хизмат структурасини ўзгартиришни таклиф қилдилар. Илгари ремонтчи мутахассислар фабриканинг ҳамма цехларида профилактика ишларини ўтказар эдилар, энди эса тўқимачилик комплектларига доимий хизмат қилиш учун икки кишидан ажратилди. Комплектларнинг доимий «хўжайини» бор, энди улардан сифатни талаб қилиш мумкин. Шу сабабли сифат яхшиланиб, ускуналарнинг бекор туриши камаймоқда, ремонтчилар сони ҳам қисқартирилди.

Фабрика биринчи ярим йиллик программасини ортиғи билан бажариб, планга қўшимча 800 минг сўмликдан кўпроқ маҳсулот реализация қилди.

ПОДАЛАР НЕГА СИЙРАКЛАШАЯПТИ?

САМАРҚАНД ОБЛАСТИДА ҚОРАМОЛЛАР СОНИ ҚИСҚАРИБ БОРАЯПТИ

Самарқандлик чорвадорлар область кенгашида қабул қилган мажбуриятларида қорамоллар бош сонини 145 бошга кўпайтиришлари керак. Ҳа, атиги 145 бошга!

Хулоса қилишга шошилмайлик. Мавжуд аҳволда ана шу мажбуриятнинг ўзи ҳам осон эмас. Кейинги йилларда моллардан насл олиш бўйича кўрсаткич жуда кескин пасайиб кетди. Чунончи кейинги тўрт йил мобайнида подада моллар 14.570 бошга қисқарди, бу бутун бошли бир район чорваси билан тенг.

Хўш, область колхозлари ва совхозларида нималар рўй бераяпти?

Моллар қисқарувини асосан туберкулёз ва бруцеллёз касалликлари билан изоҳлашаяпти. Ажабо, Ўзбекистон ветеринария илмий-тадқиқот институти жойлашган, шу соҳада етарли шохобчага эга бўлган областда аҳволнинг шу даражага борганлиги ҳайрат туғдиради. Илмий даргоҳ ва хизмат жабҳаси нима иш билан шуғулланаяпти? Наҳотки улар молларга туберкулёз ёпишгунча томошабин бўлиб турсалар?

Молларнинг касалланганлиги ҳақидаги илк хабарлар бундан уч-тўрт йил муқаддам кела бошлади. Масалан, кекса ветеранлардан бири Н. И. Килязев шундай ёзади: «Мени ветврачликка юборишган «Булунғур» совхозида соғин сигирларнинг 40 фоизи туберкулёзга мойил эканлигини текшириш кўрсатди. Очиғи, чора кўриш ўрнига юқоридаги фактни қайтадан текширишга киришдик, шу зайлда бебаҳо фурсатни қўлдан бой бердик. Мен ўзим бирор чора кўра олмасдим, чунки касаллик расман эътироф этилмаган, карантин ҳақида сўз бўлиши мумкин эмасди. Халқ депутатлари район Совети ижроия комитетига мурожаат қилдим, заррача эътибор беришмади. Охир-оқибатда бу ишлар мени лавозимдан бўшатиш билан якунланди...»

Хат бошдан-оёқ ана шундай руҳда ёзилган. Килязев аччиқ устида Наманганга кетворди, лекин бир йил ўтгач қайтиб келди, чунки ярим умри Самарқандда ўтганди. Қайтиб келгач кўп вақт ишга жойлашолмай юрди.

Буни қаранг-а. Мутахассиснинг ташвишли ахборотидан ўз вақтида хулоса чиқаришмади, бунинг устига у биринчи хабар берувчи эмасди.

Лоқайдлик ва масъулиятсизлик оқибатида туберкулёзни ўтказиб юборишди. Бу ҳолни область партия комитети эътибордан соқит қилмади — уни 1987 йилнинг август ойида бўлган бюро мажлисида кўриб чиқди. Чидаб бўлмас мисоллар келтирилди. Мана, улардан баъзилари.

Ўтган йили моллар 70 процент туберкулёзга чалинган «Даҳбед» совхози сут комплекси ёпиб қўйилди. Сигирлар бир неча йил илгари бруцеллёз билан касаллангандан кейингина шундай бўлди. Демак, ҳеч қандай хулоса қилинмаган.

1985 йилдан бошлаб ўша Килязев ишлаган «Булунғур» совхози ҳам бруцеллёз ва туберкулёз бўйича ташвишли жой ҳисобланган. Ёки яна бир мисол: областнинг 54 та хўжалигидан сўйишга олиб келинган моллар касал чиққан, карантин эса атиги 10 та колхоз ва совхозда қўлланилган. Буни қандай тушунса бўлади?

Бюро мажлиси кўриб чиққан материалларда бир-биридан ташвишли бошқа мисоллар ҳам бор. Хўш, обком бюроси қандай қарор қабул қилди? Ветеринария бўлимининг собиқ бошлиғи Э. Р. Ҳамидов область агросаноат комитетида олдиндан вазифасидан бўшатилгач, бюрода қаттиқ ҳайфсан билан чегараланишди.

Бундан кейинги гаплар янада ғалати. Ушбу сатрларга эътибор беринг: «Хизмат вазифасига масъулиятсизларча муносабатда бўлганлиги, лабораторияда диагностика ишларини суст йўлга қўйганлиги, область хўжаликларида бруцеллез ва туберкулёзнинг олдини олиш юзасидан чора кўрмаганлиги, область ветеринария лабораторияларига қониқарсиз раҳбарлик қилганлги учун область ветеринария лабораторияси директори, КПСС аъзоси М. Эгамқуловга ҳайфсан эълон қилинсин». Қаранг-а, қават-қават айблар учун шунчаки ҳайфсан! Биргина «...ишларни суст йўлга қўйганлиги ва қониқарсиз раҳбарлик қилганлиги учун» деган таърифгаёқ уни вазифасидан олиб ташлаш мумкин эди.

Каттагина олимлар отрядига бош бўлган Ўзбекистон ветеринария илмий-тадқиқот институти директори Т. Боймуродовга шунчаки кўрсатиб қўйилганлиги таажжубланарли. Бутун область шунча зиён кўрган ва у давом этаётган бир пайтда «кўрсатиб қўйиш»нинг ўзи кифоямикан? Область партия комитети бюроси аъзоларининг муросасозларча муносабатини қандай тушуниш мумкин? Масала ўта жиддий, унга қатъий партиявий баҳо берилиши лозим эди.

Самарқанд хўжаликлари бугунги кунда ҳам туберкулёздан азоб чекишаяпти. Подаларни тўрт йил олдинги ҳолатга келтириш ўз-ўзидан бўлмайди.

Лекин моллар бошқа сабабларга кўра ҳам сийраклашиб бормоқда. Кимлардир касалликдан ниқоб сифатида фойдаланмоқдалар. Область агросаноат комитетининг чорвачилик бўлими ишни аниқ, самарали технология асосида йўлга қўя олмаганлиги туфайли тармоқда тартиб ўрнатолмаяпти. Моллар бош сонини режа асосида муттасил кўпайтириш камдан-кам хўжаликларда кузатилади. Кўпинча бу ҳол мароми бузилади — бир қарасангиз қуйига тушган, бир қарасангиз тепага кўтарилган.

Каттақўрғон чорвачилик комплекси коллективи бўрдоқичиликни ривожлантириш борасида бутун мамлакатга машҳур. Бу ерда моллар жадал семираяпти, гўшт етиштириш арзонга тушмоқда. Кўрсаткичлар йилнинг қандай келишига қарамай ўсиб бормоқда.

Яқин вақтларда ҳам бу ерда ҳар молнинг ўртача вазни 400 килограммга етказилгандек эди. Ҳозир бу босиб ўтилган кўрсаткич. Комплекс 500 килограммлик марраны забт этган, энди мўлжал 600 килограммга. Бунинг учун яна икки йил, уч йил керак бўладими, бирор нарса дейиш қийин, лекин бу рақам эгалланишига шубҳа йўқ. Чунки комплекс директори, Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси делегати Рубен Жангирович Агабабяннинг айтишича, бу ерда аниқ технология йўлга қўйилган, узилиш бўлиши мумкин эмас.

Хўш, бошқаларнинг муваффақиятли ишлашига ким халақит бераяпти? Комплекс ва область хўжаликлари кўрсаткичларида фарқ нега ер билан осмонча?

Мен Самарқанд ва Каттақўрғон гўшт комбинатлари директорлари ўтган йили етарли даражада семиртирилмаган моллар қайси хўжалик ҳамда районлардан келтирилганлиги ҳақида маълумот беришни сўрадим.

Нималар маълум бўлди денг? Энг оддий сарҳисобларга кўра Самарқанд гўшт комбинатига ўртача вазни 280 килограмм бўлган 5.350 бош мол келтирилибди. Агар шу жониворларни 400 килограммга семиртиришганда нима бўларди? Ўшанда 1.600 тонна гўшт қўшилган ва 4 минг бошдан кўп қорамол тежалган бўларди. Мана резервлар қаерда. Уларнинг ўртача тирик вазнини 500 килограммга етказишса-чи? Ахир ана шу марраны каттақўрғонликлар қувиб ўтишди-ку.

Оқдарё ва Иштихон районларининг бўрдоқибоқарлари молларнинг бир қисмини 97—99 килограмм оғирликда топширдилар. Советобод районидаги «Улус» совхози топширган моллар бундан ҳам ориқ эди. Шу райондаги «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» совхозидан келтирилган 60 бош жониворнинг ҳар бири бор-йўғи 21,4 килограмм тош босди. Энди туғилган бузоқлар ҳам шунча келар.

Нималар бўлаяпти ўзи? Молларнинг янги «пакана» навини жорий этишдими? Паст Дарғомдаги Ильич номли совхоз ўтган йили ҳар бири 100,9 килограмм вазнли 26.313 бош чўчқа топширган. Советобод районидаги «Қарнаб» совхозида эса қўйларнинг тирик вазни 40—45 килограммга етган — бу қўшни «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» совхозидаги моллардан икки баравар оғир.

Гўшт йўналишидаги чорвачиликда тартиб йўқ. Гап бу ерда молларнинг касалланганида эмас. Туберкулёзгача ҳам тартиб бўлмаганди. Касаллик ҳақида гапириладиган бўлса, у энг қулай шароитда тарқалди.

Наҳотки тартиб ўрнатиш қийин? Назаримизда рўй берган аҳволга ҳеч ким етарли даражада жавоб бермаётганлиги туфайли шундай бўлаяпти. Ўтган ишга салавот деган кайфиятнинг оқибати бу. Нари борса у курсидан бу курсига ўтказиб қўйишар, деб ўйлайдилар.

Бундай иш услуби қандай оқибатга олиб келганини кўриб турибмиз. Юқорида таъкидланган аянчли аҳвол, жиддий нуқсонларни Самарқанд область партия комитетининг ўзи очиб ташлагани диққатга сазовор. Энди нима бўларкин? Эҳтимол мазкур саволга область агросаноат комитетидаги ўртоқлар жавоб беришар?

В. КАРИМОВ.

ВИЖДОН АМРИ БИЛАН

«Ухлаб қолдим», «Кўрмабман» ёки бўлмаса «Бунга ақлим етмайди» деган сўзлар Мамажон Темировга болалигидан ёт. У илк ёшидан меҳнатсеварликка, топширилган ишга масъулият билан ёндашишга, ҳатто ўз бурчидан ташқаридаги юмушларни ҳам сидқидил бажаришга одатланди.

Ҳамон эсида: бир куни юқоридан келган бошлиқ ҳовузда балиқ боқишни меҳнатсиз даромад топиш, бойиб кетиш манбаи деб ҳисоблади-да, унинг бу иш билан шуғулланишини тақиқлади. Ўжар, шиддат билан оқувчи Норин дарёси ўртасидаги оролда ёввойи олма, олча ва нок дарахтларининг ўсиши ҳам портфелли меҳмонга ёқмади. «Фирибгарлик айни шундай ерларда илдиз отади: сув транспорти ходимлари мева-чеваларни сота бошлайдилар. Булар қонунга хилоф ишлар-ку, ахир!» — деди у.

Уйчи гидроучасткасининг катта инженери Мамажон Темиров бутун кунни унга изоҳ бериш билан ўтказди: маҳсулотлар — биринчи даражали зарурат — уларни савдо дўконларидан топиб бўлмайди, бундай неъматларни ноилож қолганингда, фақат байрам кунларидагина бозор нархида харид қилишинг мумкин. Устига-устак бунга ҳамма ҳам қодир эмас...

Лекин тартиббузарлар кейинги йигирма беш йил мобайнида оролдаги тулкилар, қуёнларни қириб ташлашгани, кимё ёрдамида деярли ҳамма балиқларни заҳарлашгани, Мамажон уларга қарши, шу жумладан дарё бўйидаги шағални ташиб, экологик мувозанатни бузаётган қурилиш ташкилотлари билан қўрқмай, жонини гаровга қўйиб, кескин курашаётгани ҳеч кимни ташвишга солмаяпти. Баъзан шундай ҳам бўладики, у фақат маҳаллий ҳокимият вакилига ёпишиб олиб ёрдам сўраганида, милиция органларига ёки райкомга айтаман деб дўқпўписа қилганидагина гўё барча иш жойига тушгандек, саранжом-сариштa ва тартибли бўлгандек бегоналар кўринмай қолишади.

Аммо Темиров ваъдалар, тилхатларга ҳар доим ҳам ишонавермайди. Ким қўлга тушса, қаттиқ огоҳлантирилади, бундан кейин тартибни бузмасликка сўз беради. Лекин баъзилар сўзларида турмасликларига ишонч ҳосил қилган Мамажон фотоаппаратда сурат олишни ўрганди. Шу тариқа тартиббузарларга, эгри қилмишларга қарши ўт очди. Бир неча ишни тегишли чора кўриш учун нуфузли органларга ўтказди. Шундан кейин сувдан қонунга хилоф равишда фойдаланувчиларнинг таноби тортиб қўйилди.

...Ёш мутахассис М. Темиров Уйчи район сув хўжалиги ташкилотига Тошкент гидромелиорация техникумида уч йил таҳсил кўрганидан сўнг келди. Уни бу ердан Тўрақўрғон суғориш тармоқлари бошқармасига ўтказишди. Эски қадрдонлари Н. А. Рязанов ва П. М. Семикин билан айни шу ташкилотда топишди. Сирдарёнинг юқори оқимидаги бутун сув мана шу мироблар қўлида бўлиб, улар ўша пайтда суғоришнинг янги усулига ўтишга бошчилик қилишар, райондаги барча сув тармоқларини қайта қуриш, пайкалларни йириклаштириш ташаббускорлари ҳисобланишарди. Бундай қилиш қишлоқ хўжалиги учун кечиктириб бўлмайдиган ҳаётий зарурат эди.

Кировдан, Днепропетровскдан мутахассислар кела бошлашди. Мана, мироблар учун биринчи уйча пайдо бўлди. Асосан шифер ва тахтадан барпо қилинган бу бошпана деворининг қалинлиги бир ғишт келарди. Лекин улар шунга ҳам бениҳоя хурсанд бўлишди, иноқ ва аҳил яшай бошладилар, бир-бирларидан ёрдамни аямадилар, объектларда, кўпинча сменасиз ишладилар, вахтада туриш учун бирон-бир имкон йўқ эди.

Бир куни Попга, Чодаксойдаги муҳофаза ишига бригада бўлиб бордилар. Чотқол тоғларидан бу ерга қор сувларининг оқиб тушиш хавфи бор эди. Гоҳо шундай ҳоллар ҳам бўлардики, шиддатли оқим неча гектарлаб экин майдонларини ювиб кетарди. Бундай дамларда бутун аҳоли миробларга ёрдамга келар, кўпчилик бўлиб дамбалар қуришарди. Ваҳший офат шундан кейингина қишлоқлар ва экинзорларни четлаб ўтарди. Одамлар талафотнинг олдини олганларидан хурсанд бўлардилар.

Норининг ўнг соҳилида тез-тез тошқин бўлиб турарди. Тўхтағул сув омбори ишга тушгандан сўнг дарё оқими бир мунча сусайди. Бу ерларда оби ҳаётнинг сарф бўлиши секундига 2.170 куб метрни ташкил этарди. Уйчи яқинига бориб ўнг ва чап соҳил ўртасида ўзига хос орол пайдо бўлди. Сабаби: бу ерларга лойқа тўпланиб қоларди. У бир метр сув ҳисобига 100—150 граммни ташкил этар, экинларни озиқлантириш учун ҳеч қандай ўғитга ҳожат қолмасди. Муҳими — бу ерларни тошқиндан сақлай олсанг, бас, хоҳлаган экинингдан мўл ҳосил битаверарди.

Улар қирғоқни тўсишди-да, ерларни текислаб, сувни чап соҳилдан ҳайдашди. Натижада пахтакор ва шоликор хўжаликлар 4,5 гектардан зиёд экин майдонларига эга бўлдилар. Дастлаб суғориладиган ер 650 гектарни ташкил этди, сўнгра бунга 250 гектар қўшилди, кейинчалик яна 350 гектар кенгайди. Ҳозирги кунга собиқ оролдаги экин экишга яроқли ерлар ўша 1970 йилга солиштирганда қарийб минг гектар кўпайди. Бир ярим минг гектардан ортиқ майдоннинг ўзи «Гулистон» совхози ва Тельман номли колхозга 5 минг тонна пахта, 500—600 тонна шоли бермоқда. Озуқа етиштириш анча кўпайди.

Нуқул шағал ерлар ҳам бўлиб, уларни оборотга киритиш деҳқончиликни ривожлантиришнинг муҳим резерви эди. Оролдан 25—30 километр узоқдан унумли тупроқ келтирилиб, ана шу ерларга солинди, баланд-пастликлар текисланиб, ариқ қазилди. Сўнгра қудуқ кавланди. Ундан ҳозир ҳатто Наманган шаҳри аҳолиси ҳам сув олмоқда. Айни пайтда бу ерда темир-бетон буюмлар заводи қад кўтарди.

Изланишлар ўз самарасини берди: хўжалик давлат планларини ҳар йили ошириб адо этмоқда. Пахта ҳосилдорлиги гектарига 30 центнердан кам бўлмаяпти. 62 километр узунликдаги суғориш шохобчалари бошидан охиригача бетонлаштирилди. Эндиликда навбат электр тармоқларини автоматлаштиришга келди.

Гидротехника соҳасидаги барча юмушлар коммунист М. Темиров иштирокида амалга оширилганлигини таъкидлаш зарур. У саводсизларча ишлаб чиқилган қанчадан-қанча қарорларга дуч келмади, уларни амалга ошириш хўжалик юритишни хавф остида қолдириши турган гап эди. Устига-устак 120 сўмлик маош бошқа ҳар қандай кишини йўлдан уриши мумкин эди. Унинг шериги, кузатувчининг ойлиги-чи? Бундан ҳам оз — 80 сўм, холос. Лекин улар суғориш тармоқлари ходимларининг моддий аҳволини яхшилаш юзасидан бошлиқлар берган ваъда рўёбга чиқишини сабрсизлик билан кутмоқдалар. Ўшанда ҳам меҳнатга яраша бўлади.

Шу боис Мамажоннинг юмушга шўнғиб кетганига ажабланмаса ҳам бўлади. Норин ўртасидаги бир қулоч оролча бу ерга кўчиб келган кишиларни боқмоқда. Агар илгарилари ўқиш учун Жийдакападан албатта бошқа жойга боришга тўғри келган бўлса, эндиликда оролнинг фақат ўз ўрта мактабигина эмас, балки техникуми ҳам бор. Бу ўқув даргоҳи турли ихтисосдаги қурувчиларни тарбиялаб чиқараяпти. Завод индустрияси — «Уйчисельмаш» жадал ривожланиб бормоқда. «Водоканалтрест» хизмати тобора яхши ишлаётир.

— Қачонлардир бўм-бўш ётган бу ер, — дейди Мамажон ака, — ғиштчилар, бурғуловчилар, пардозловчилар, геодезистлар, ўқитувчилар, инженерлар, қисқаси, турли касб эгаларига муҳтожу зор эди. Эндиликда ана шундай ҳунар соҳибларини чақиришга ҳожат йўқ. Бир сўз билан айтганда, бу ер хазиналар масканига айланди. Ёшларимиз кўмагида эришилган муваффақиятларни мустаҳкамлаб бораверамиз. Улар — бизнинг бахтимиз, келажагимиз. Масалан, менинг ўғлим — сув транспорти ходими. Қизим ҳам шу йўлдан бораяпти. Гидроучасткаларда кўп йил ишлаган давримда мутахассисларнинг бир бутун авлодини тарбиялаганим билан фахрланаман. Шогирдларим, гидрометрист Абдураҳмон Турсунов. инженер Деҳқон Арслонов, «Наманганстрой» ходими Раҳмонберди Носиров ва бошқалардан юрак сўзлари битилган мактублар тез-тез келиб туради.

Ветеран дарёнинг қайрилиш жойига назар солди-да, чуқур нафас олиб, сўзида давом этди:

— Бу ерда яна 15—20 йил ҳеч нарсага тегмаса ҳам бўлади. Болалар учун яхшигина санаторий қуриш мумкин. Ўшанда ажаб эмас, ондатра, тулки ва қуёнлар яна қайтиб келишса...

Ўтган йил баҳоридан ҳозиргача 10 минг туп беҳи, бодом, шафтоли, гилос, ўрик, тут кўчатларини ўтқаздик. Улар ана — тўғон бўйларида кўкка бўй чўзишаяпти. Энди мева мўл бўлади. Қарабсизки, қушлар ҳам қайтиб, эртаю кеч ёқимли сайрашади. Бунинг нимаси ёмон? Шаҳарларда нега қушлар йўқ? Бу билан қизиққанмисиз? Менимча, ҳамма гап мевали дарахтларнинг камайиб кетганлигида.

Овчилик билан қизиққан кишиларга бу ерларда йўл бўлсин! Қурол кўтарган кимсаларни яқинлаштирмайман! Бас, етар! Биз табиат тўғрисида кўп гапирамиз-у амалда эса бунинг акси бўлиб чиқади...

Унинг билим доираси қандай? Ҳаддан ташқари кенг: Ўзбекистон ССР сув хўжалиги аълочиси, ўнлаб медаллар соҳиби. Лекин Мамажоннинг гердайиб, уларни пеш қилиб, имтиёзлар талаб этганини ҳеч ким кўрган эмас. Ахир у коммунист, чинакам инсон. Виждон амрига қараб иш қилади.

В. ПОПЛАВСКИЙ.

«ТАБИАТ ВА ИНСОН»
КОНКУРСИГА

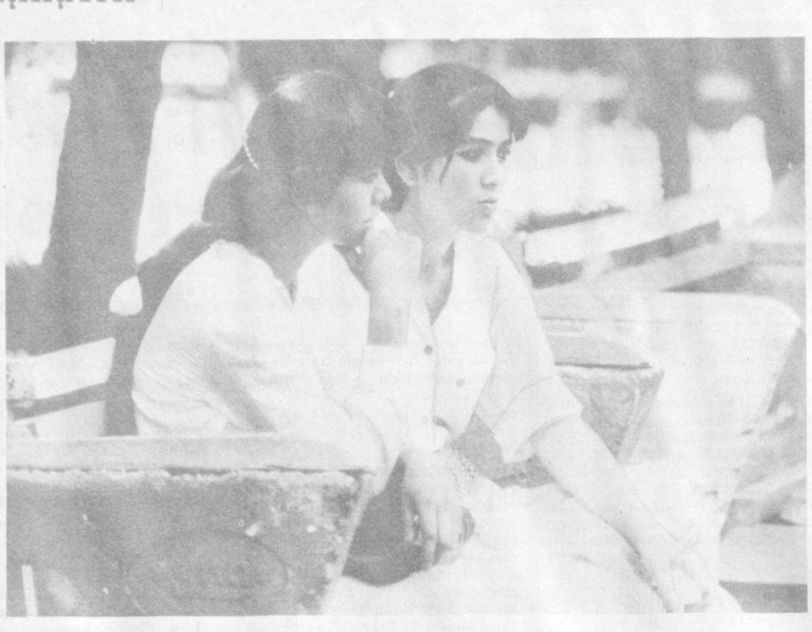

Олтин ёз лавҳалари. Н. МУҲАММАДЖОНОВ фотоэтюдлари.

МАДАНИЯТ ЯНГИЛИКЛАРИ

ҲАВАСКОРЛАР ЯРАТГАН ФИЛЬМ

Навоий шаҳридан 40 километр масофада жойлашган гўзал Сармиш дараси Қизилқум саҳроси ажойиб табиатининг сирлари ва жумбоқлари ҳақида ҳикоя қилувчи «Юлдузлар шивирини эшитганмисиз?» янги кинолентаси суратга олинаётган асосий жой бўлиб қолди. 20 йил олдин олимлар бу ерда қадимги одамлар қароргоҳини топганлар. Ўтмишдаги аждодларимиз бу ердаги қояларда нодир суратлар галереясини қолдирганлар. Табиат гўзаллиги ва инсон матонатини куйловчи бу лирик фильмда даврлар гўё туташиб кетгандек бўлади. Кинофильм ҳозирнинг ўзидаёқ фақат кино ҳаваскорларинингина эмас, шу билан бирга мутахассислар — геологлар, тарихчилар, педагоглар эътиборини жалб этди.

Картина муаллифлари — Навоийдаги «Строитель» клуби халқ киностудияси қатнашчилари отпускаларини фильмни яратишга бағишладилар. Ҳаваскорлар киностудиясининг доимий раҳбари Валерий Кокорев фильмга режиссёрлик қилмоқда. Студия ходимлари унинг раҳбарлигида ўн саккиз йил ичида олтмишдан ортиқ бадиий, хроникал-ҳужжатли ва мультипликация ленталарини суратга олдилар. Бу фильмларнинг кўпи халқ ижодиёти республика ва Бутуниттифоқ фестиваллари совринлари билан тақдирланган.

ҚУТУБХОНАЧИЛАР БАҲСИ

Андижон область кутубхонаси, китобсеварлар жамияти ва область комсомол комитети «1988 йилнинг энг яхши кутубхоначиси» номини олиш учун конкурс ўтказдилар. Конкурс жюрисининг совринлари билан тақдирланган конкурснинг барча иштирокчилари одамлар билан ишлаш, уларга маънавий бойликлардан баҳраманд бўлиш қувончини бахш этиш, яхши суҳбатдош бўлиш истеъдодини намойиш қилдилар. Область маданият бошқармасининг биринчи даражали дипломи ва ғолиблик қизил лентасини конкурснинг энг ёш иштирокчиси, Олтинкўл районидаги 4-кутубхона ходими Арофат Собирова олишга муваффақ бўлди.

(ЎзТАГ).

СПОРТ АХБОРОТИ

ШАХМАТ

Мамлакат чемпионатининг илк тури қизғин ўтди. Жумладан жаҳон чемпиони Гарри Каспаров Артур Юсупов қаршилигини енга олмади. Натижада рақиблар очкони баҳам кўрдилар. Собиқ жаҳон чемпиони Анатолий Карпов биринчиликни ғалаба билан бошлади. У Харитоновдан устун келди.

М. Таль — Р. Ваганян, А. Соколов — Л. Юдасин, В. Гавриков — И. Смирин, В. Маланюк — Я. Эльвест партиялари дуранг бўлди. Бошқа учрашувлар кечиктирилди.

Иккинчи тур Г. Каспаровга ғалаба келтирди. Жаҳон чемпиони Иванчукни енгди. Халифман — Гуревич, Юдасин — Гавриков, Харитонов — Маланюк учрашувларида дуранг натижа қайд этилди.

* * *

Биль шаҳридаги (Швейцария) халқаро мусобақада ҳамон югославиялик И. Соколов пешқадамлик қилаяпти. У саккизинчи турда Горт (ГФР) билан дуранг ўйнагач, очколар сонини 5.5 тага етказди.

В. Тукмаков — М. Чибурданидзе, О. Романишин — Д. Кампора, Ш. Киндерманн — Л. Фтачник, Б. Гулько — Э. Торре, Х. Ногейрас — Б. Цугер партияларида ҳам кучлар тенг келди.

ЧИМ ХОККЕЙИ

Клайпедада хотин-қизлар ўртасида халқаро мусобақа ўтказилаяпти. Унда мамлакатимизнинг биринчи ва иккинчи терма командалари пешқадамлик қилишаётир. Улар иккинчи турда ГДР ва Чехословакия терма командаларини мағлубиятга (4:0, 6:0) учратишгач, тўрттадан очко тўплашди.

БАСКЕТБОЛ

Европа чемпионатида иштирок этаётган СССР қизлар терма командаси ўз группасида якка карвонбоши бўлиб олди. Улар ўтган турга қадар мағлубиятсиз келаётган чехословакиялик дугоналаридан устун (76:75) келдилар.

«В» группасида Югославия терма командаси олдинда бораётир.

Редактор
А. Ғ. МУХТОРОВ.

«ЎЗБЕКБИРЛАШУВ»НИНГ КООПЕРАТИВ ЎҚУВ ЮРТЛАРИ

1988—89 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН
ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ТОШКЕНТ КООПЕРАТИВ ТЕХНИКУМИ
(Тошкент области, Оржоникидзе райони, Ленин номли колхоз, Тимирязев участкаси).

Кундузги: таом тайёрлаш технологияси, экономика ва планлаштириш, товаршунослик ва саноат моллари савдосини ташкил этиш, товаршунослик ва озиқ-овқат моллари савдосини ташкил этиш, бухгалтерия ҳисоби, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари товаршунослиги, кооператив савдони ташкил қилиш ва бошқариш, савдо ва умумий овқатланиш корхоналари машиналари ва ускуналари.

Сиртқи: таом тайёрлаш технологияси, товаршунослик ва саноат моллари савдосини ташкил қилиш, товаршунослик ва озиқ-овқат моллари савдосини ташкил қилиш, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари товаршунослиги, бухгалтерия ҳисоби.

САМАРҚАНД КООПЕРАТИВ ТЕХНИКУМИ
(Самарқанд шаҳри, Гагарин кўчаси, 43-уй)

Кундузги: нон ишлаб чиқариш, таом тайёрлаш технологияси, экономика ва планлаштириш, товаршунослик ва саноат моллари савдосини ташкил қилиш, товаршунос—бракёрлар, товаршунослик ва озиқ-овқат моллари савдосини ташкил қилиш. Саноат ва озиқ-овқат моллари товаршунослиги, бухгалтерия ҳисоби.

Сиртқи: таом тайёрлаш технологияси, экономика ва планлаштириш, товаршунослик ва саноат моллари савдосини ташкил қилиш, товаршунослик ва озиқ-овқат моллари савдосини ташкил қилиш, бухгалтерия ҳисоби.

БУХОРО КООПЕРАТИВ ТЕХНИКУМИ ВА БИЛИМ ЮРТИ
(Бухоро шаҳри, Низомий кўчаси, 2-уй).

ТЕХНИКУМ

Кундузги: товаршунослик ва саноат моллари савдосини ташкил қилиш, хўжалик моллари, қурилиш ва ёғоч материаллар товаршунослиги, товаршунослик ва озиқ-овқат моллари савдосини тақсим қилиш, бухгалтерия ҳисоби, ҳайвонот ва жун-мўйна хом ашёси товаршунослиги, озиқ-овқат ва ноозиқ-овқат моллари товаршунослиги.

Сиртқи: товаршунослик ва ноозиқ-овқат моллари савдосини ташкил этиш, товаршунослик ва озиқ-овқат моллари савдосини ташкил этиш, бухгалтерия ҳисоби, ҳайвонот ва юнг-мўйна хом ашёси товаршунослиги.

БИЛИМ ЮРТИ

озиқ-овқат ва саноат моллари сотувчилари, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотувчилари, қурилиш материаллари сотувчилари, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва хом ашёсини тайёрловчилар, контролёр-кассирлар.

ФАРҒОНА КООПЕРАТИВ ТЕХНИКУМИ ВА БИЛИМ ЮРТИ
(Фарғона шаҳри, Коммунистлар кўчаси, 105-уй).

ТЕХНИКУМ

Кундузги: товаршунослик ва саноат моллари савдосини ташкил этиш, хўжалик моллари, қурилиш ва ёғоч материаллари товаршунослиги, товаршунослик ва озиқ-овқат моллари савдосини ташкил қилиш, саноат ва озиқ-овқат моллари товаршунослиги, китоб товаршунослиги, бухгалтерия ҳисоби.

Сиртқи: товаршунослик ва ноозиқ-овқат моллар савдосини ташкил қилиш, товаршунослик ва озиқ-овқат моллари савдосини ташкил қилиш, бухгалтерия ҳисоби.

БИЛИМ ЮРТИ

саноат ва озиқ-овқат моллари сотувчилари, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотувчилари, контролёр кассирлар.

НУКУС КООПЕРАТИВ ТЕХНИКУМИ ВА БИЛИМ ЮРТИ
(Нукус шаҳри, К. Маркс кўчаси)

ТЕХНИКУМ

Кундузги: товаршунослик ва саноат молари савдосини ташкил қилиш, товаршунослик ва озиқ-овқат моллари савдосини ташкил қилиш, озиқ-овқат ва саноат моллари товаршунослиги, бухгалтерия ҳисоби.

Сиртқи: товаршунослик ва саноат моллари савдосини ташкил қилиш, товаршунослик, ва озиқ-овқат моллари савдосини ташкил қилиш, бухгалтерия ҳисоби.

БИЛИМ ЮРТИ

саноат ва озиқ-овқат моллари сотувчилари, қурилиш материаллари сотувчилари, ошпазлар, контролёр-кассирлар.

ҚАРШИ КООПЕРАТИВ ТЕХНИКУМИ ВА БИЛИМ ЮРТИ
(Қарши шаҳри, Ленин кўчаси, 52-уй).

ТЕХНИКУМ

Кундузги: товаршунослик ва саноат моллари савдосини ташкил қилиш, товаршунослик ва озиқ-овқат моллари савдосини ташкил қилиш, саноат ва озиқ-овқат моллари товаршунослиги, бухгалтерия ҳисоби.

Сиртқи: товаршунослик ва саноат моллари савдосини ташкил қилиш, товаршунослик ва озиқ-овқат моллари савдосини ташкил қилиш, бухгалтерия ҳисоби.

БИЛИМ ЮРТИ

саноат моллари сотувчилари, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва хом ашёси сотувчилари, контролёр-кассирлар.

ТЕРМИЗ КООПЕРАТИВ ТЕХНИКУМИ
(Термиз шаҳри, Пристан кўчаси, 14-уй).

Кундузги: товаршунослик ва саноат моллари савдосини ташкил қилиш, товаршунослик ва озиқ-овқат моллари савдосини ташкил қилиш, озиқ-овқат ва саноат моллари товаршунослиги, бухгалтерия ҳисоби.

Сиртқи: товаршунослик ва саноат моллари савдосини ташкил қилиш, товаршунослик ва озиқ-овқат моллари савдосини ташкил қилиш, бухгалтерия ҳисоби.

ТОШКЕНТ КООПЕРАТИВ БИЛИМ ЮРТИ
(Тошкент шаҳри, Путилов кўчаси, 210-«а» уй)

Озиқ-овқат ва саноат моллари сотувчилари, озиқ-овқат моллари сотувчи-контролёр-кассирлари, саноат моллари сотувчи-контролёр-кассирлари, контролёр-кассирлар, ошпазлар, қандолатчи ошпазлар, ҳайдовчилик лаёқатига эга, бўлган тайёрловчилар, саноат моллари сотувчилари.

СИРДАРЁ КООПЕРАТИВ БИЛИМ ЮРТИ
(Сирдарё области, Бахт шаҳри, Бондаренко кўчаси, 2-уй).

Озиқ-овқат ва саноат моллари сотувчилари, контролёр-кассирлар, ошпазлар.

АНДИЖОН КООПЕРАТИВ БИЛИМ ЮРТИ
(Андижон шаҳри, Навоий проспекти, 96-уй).

Озиқ-овқат ва саноат моллари сотувчилари, қурилиш материаллари сотувчилари, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотувчилари, озиқ-овқат моллари сотувчилари, саноат моллари сотувчилари, ошпазлар, ошпаз-официантлар, нонпаз-қандолатчилар, контролёр-кассирлар, автомобиль ҳайдаш малакасига эга тайёрловчилар.

НАМАНГАН КООПЕРАТИВ БИЛИМ ЮРТИ
(Наманган области, Косонсой райони Қўқимбой посёлкаси).

Озиқ-овқат ва саноат моллари сотувчилари, автомобиль ҳайдашни биладиган сотувчилар, ошпазлар, тайёрловчилар.

ЖИЗЗАХ КООПЕРАТИВ БИЛИМ ЮРТИ
(Жиззах шаҳри, Ҳамза кўчаси, 2-уй).

Озиқ-овқат ва саноат моллари сотувчилари, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотувчилари, контролёр-кассирлар, ошпазлар, новвой-қандолатчилар.

Кооператив техникумларига қабул қилиш қоидалари:

Техникумларнинг кундузги бўлимига 30 ёшгача бўлган, сиртқи бўлимига эса ёшидан қатъий назар, 8 йиллик ёки ўрта мактаб ҳажмида маълумоти бўлган, кириш имтиҳонларини муваффақиятли топширган кишилар қабул қилинади.

Матлубот кооперацияси корхоналари ва ташкилотларидаги номенклатура лавозимларида ишлаган ва шу лавозимда камида 2 йил амалий иш стажига эга бўлганлар, ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқиш учун йўлланма билан юборилганлар кириш имтиҳонларисиз қабул қилинади.

Ариза ўқув юрти директори номига ёзилиб, қуйидаги ҳужжатлар илова қилинади: маълумоти ҳақида ҳужжатнинг асли, 086/У формадаги медицина справкаси, меҳнат дафтарчасидан корхона раҳбари тасдиқлаган кўчирма, кооператив ташкилотнинг йўлланмаси, 3х4 см. катталикдаги 4 дона фотосурат, паспорт, туғилганлик ҳақида гувоҳнома, ҳарбий билет ёки чақирилувчининг гувоҳномаси шахсан кўрсатилади.

8 йиллик маълумот тўғрисида гувоҳномага эга бўлганлар кундузги бўлимнинг I курсига қабул қилинади.

Умумтаълим мактабини битириб келганлар кундузги бўлимнинг II курси ва сиртқи бўлимнинг III курсига қабул қилинади.

Кундузги бўлимга 8 йиллик маълумот базасида 31 июлгача, ўрта мактаб базасида 14 августгача, сиртқи бўлимга 10 августгача хужжатлар қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари техникум томонидан белгиланган бир нечта потокда ўтказилади.

Кирувчилар қуйидаги имтиҳонларни топширадилар: 8 синф маълумоти билан барча бўлимларга—математика (оғзаки), она тили (диктант). Ўрта маълумот билан кирувчилар — она тили ва адабиётдан (иншо) ва товаршунослик ва технология бўлимларида химиядан оғзаки, бухгалтерия ва экономика бўлимларида математикадан оғзаки, китоб товаршунослиги бўлимига кирувчилар СССР тарихидан оғзаки имтиҳон топширишади.

Кооператив ҳунар-техника билим юртлари қабул қоидалари:

Билим юртларига 30 ёшгача бўлган 8 синф ёки ўрта умумтаълим мактаби маълумотига эга бўлган йигит-қизлар қабул қилинади.

Аризага қуйидагилар илова қилинади: маълумоти ҳақида ҳужжат (асли), медицина справкаси, 3х4 см. катталикдаги 4 дона фотосурат, кооператив ташкилот ёки корхона йўлланмаси. Паспорт ёки туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома, ҳарбий билет ёки чақирилувчининг гувоҳномаси шахсан кўрсатилади.

Кооператив ҳунар-техника билим юртларига кооператив ташкилотлар йўлланмаси асосида кириш имтиҳонларисиз қабул қилинади. Ўқиш муддати: тайёрловчилар учун — 1,5 йил, қолган барча мутахассисликлар бўйича 1 йил.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»— «СЕЛЬСКАЯ ПРАВДА»

Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском и русском языках.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор ўринбосарлари —33-44-43, 32-56-21, 33-16-27, 32-54-41, Масъул секретарь — 33-09-93, 32-56-26. Секретариат — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими —33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими —32-56-34. Деҳқончилик бўлими —33-54-33. 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими —32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими —32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 32-56-39. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими —32-54-52. Таржима бўлимлари —32-56-31, 32-54-54, 32-54-55, 32-56-28. Иллюстрация бўлими — 32-58-79. Эълонлар бўлими —33-81-42.

Р — 09913. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. А. 2056. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12